

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av miljöskyddslagen och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att miljöskyddslagen, avfallslagen och lagen om miljöskadefonden ändras.

Enligt den gällande miljöskyddslagen är det förbjudet att från stranden stjäla ut ämnen i ha vet i sänknings- eller bortskaffningssyfte. Lagen gör dock ett undantag i fråga om utstjälpning av snö i havet. I denna proposition föreslås det att undantaget slopas så att också utstjälpning av snö i havet blir förbjuden. Denna ändring föreslås träda i kraft tre år efter lagens ikraftträdande. I propositionen föreslås det också att ordalydelsen i förbudet mot sänkning och bortskaffande förtydligas.

I propositionen föreslås dessutom bestämmelser om godkännande av biogasanläggningar som inrättas i anslutning till anmälningspliktiga djurstallar eller mindre djurstallar i ett anmälningsförfarande enligt miljöskyddslagen. Anmälningsförfarandet ska omfatta sådana biogasanläggningar i anslutning till ett djurstall som huvudsakligen behandlar avfall från det djurstallet. Biogasanläggningar som inrättas i anslutning till miljötillståndspliktiga djurstallar eller separat från djurstallar föreslås fortsättningsvis vara tillståndspliktiga. I propositionen föreslås det även att avfallslagens bestämmelse om bokföringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter ändras så att det vid anmälningspliktiga biogasanläggningar ska föras bok över avfallet på motsvarande sätt som vid miljötillståndspliktiga biogasanläggningar.

Vidare genomförs genom propositionen de ändringar i det så kallade industriutsläppsdirektivet som gäller produktion av vätgas samt förgasning och pyrolys av avfall. Anläggningar som producerar högst 50 ton vätgas per dygn ska inte längre behöva tillstånd för produktion av vätgas genom elektrolys av vatten. Detta föranleder en ändring också i lagen om miljöskadefonden. Ingen miljöskadeavgift ska tas ut för anläggningar som producerar högst 50 ton vätgas per dygn genom elektrolys av vatten.

Dessutom ändras miljöskyddslagens bestämmelser om tillämpning av lagstiftningen om avfallsförbränning på förgasning och pyrolys av avfall.

De föreslagna lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 mars 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
1.1 Utstjälpning av snö i havet	4
1.2 Förtydligande av sänkings- och bortskaffningsförbudet	4
1.3 Biogasanläggningar	5
1.4 Hänvisningen till lagen om gödselmedel	5
1.5 Ändringarna i industriutsläppsdirektivet	5
1.6 Beredning	6
2 Nuläge och bedömning av nuläget	6
2.1 Utstjälpning av snö i havet	6
2.1.1 Miljötillståndsplikten för verksamheten	6
2.1.2 Annan lagstiftning kring snö	6
2.1.3 Konsekvenserna av utstjälpning av snö i havet och havsförvaltningens syften	7
2.1.4 Utstjälpning av snö i havet i mottagningsplatsen på Ärtholmen i Helsingfors	7
2.1.5 Utstjälpning av snö i hamnarna	9
2.2 Förtydligande av sänkings- och bortskaffningsförbudet	10
2.3 Biogasanläggningar	11
2.3.1 Biogasanläggningarnas verksamhet och konsekvenser	11
2.3.2 Regleringen kring biogasanläggningar	11
2.4 Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten	14
2.5 Förgasning och pyrolys av avfall	15
3 Målsättning	16
4 Förslagen och deras konsekvenser	17
4.1 De viktigaste förslagen	17
4.1.1 Utstjälpning av snö i havet	17
4.1.2 Förtydligande av sänkings- och bortskaffningsförbudet	17
4.1.3 Biogasanläggningar	18
4.1.4 Hänvisningen till lagen om gödselmedel	18
4.1.5 Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten	18
4.1.6 Förgasning och pyrolys av avfall	19
4.2 Huvudsakliga konsekvenser	19
4.2.1 Utstjälpning av snö i havet	19
4.2.1.1 Konsekvensernas inriktning	19
4.2.1.2 Miljökonsekvenser	20
4.2.1.3 Ekonomiska konsekvenser	22
4.2.1.4 Konsekvenser för myndigheterna	22
4.2.2 Förtydligande av sänkings- och bortskaffningsförbudet	23
4.2.3 Biogasanläggningar	23
4.2.3.1 Miljökonsekvenser	23
4.2.3.2 Ekonomiska konsekvenser	25
4.2.3.3 Konsekvenser för myndigheterna	25
4.2.4 Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten	26
4.2.4.1 Miljökonsekvenser	26

4.2.4.2 Ekonomiska konsekvenser.....	26
4.2.4.3 Konsekvenser för myndigheterna	27
4.2.5 Förgasning och pyrolys av avfall.....	27
4.2.5.1 Miljökonsekvenser.....	27
4.2.5.2 Ekonomiska konsekvenser.....	27
4.2.5.3 Konsekvenser för myndigheterna	28
5 Alternativa handlingsvägar.....	28
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	28
5.1.1 Utstjälpning av snö i havet	28
5.1.2 Förtydligande av sänkings- och bortskaffningsförbudet	28
5.1.3 Biogasanläggningar	29
5.1.4 Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten	30
5.1.5 Förgasning och pyrolys av avfall.....	30
6 Remissvar	31
7 Specialmotivering.....	34
7.1 Miljöskyddslagen.....	34
7.2 Avfallslagen	37
7.3 Lagen om miljöskadefonden.....	37
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	37
9 Ikraftträdande	37
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	38
10.1 Likabehandling	38
10.2 De grundläggande miljö rättigheterna	39
10.3 Näringsfrihet	40
10.4 Ändringen av lagen om miljöskadefonden	40
LAGFÖRSLAG.....	41
1. Lag om ändring av miljöskyddslagen.....	41
BILAGA 1	43
TILLSTÅNDSPLIKTIGA VERKSAMHETER	43
BILAGA 4.....	44
ANMÄLNINGSPLIKTIGA VERKSAMHETER	44
2. Lag om ändring av 118 § i avfallslagen.....	45
3. Lag om ändring av punkt D i bilaga 1 till lagen om miljöskadefonden	46
BILAGA 1	47
ÅRLIGA MILJÖSKADEAVGIFTER	47
BILAGOR	49
PARALLELLTEXT	49
1. Lag om ändring av miljöskyddslagen.....	49
2. Lag om ändring av 118 § i avfallslagen.....	54
3. Lag om ändring av punkt D i bilaga 1 till lagen om miljöskadefonden	55

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Utstjälpning av snö i havet

Miljöministeriet har gjort en utredning om förbudet mot utstjälpning av snö i havet (Miljöministeriets publikationer 2020:25). I utredningen granskades hur allmänt det är att dumpa snö som samlats upp inom kommunernas områden i havet och vilka skadliga miljökonsekvenser snödumpning i havet har för att bedöma om det finns behov att genom lagstiftning förbjuda snödumpning i havet. Enligt utredningen dumpades snö i havet enbart i en av de granskade kommunerna, i Helsingfors på Ärtholmen. Det kom inte fram att snö dumpas i insjöarna. I utredningen ansågs att de mest betydande miljökonsekvenserna av snödumpning i havet anknyter till nedskräpningen och de negativa imagefrågorna. Koncentrationerna av skadliga eller eutrofierande ämnen i snön ansågs vara så låga, att de inte orsakar betydande risker för miljön.

I utredningen ansågs att ett förbud mot att dumpa snö i havet eller föreläggande av en miljötillstånds- och uppföljningsskyldighet hade varit överdimensionerade åtgärder, eftersom utstjälpningen av snö gällde endast en plats. Däremot konstaterades i utredningen att dumpning av snö i havet vid behov kan förbjudas med miljötillståndsvillkor enligt miljöskyddslagen (527/2014) med hänsyn till kommunernas lokala förhållanden.

Helsingfors stad har sedermera den 28 oktober 2022 ansökt om miljötillstånd för att stjälp ut snö i havet vid snömottagningsplatsen på Ärtholmen. Grunden för ansökan om tillstånd utgörs av 27 § i miljöskyddslagen, vilken gäller den allmänna tillståndsplikten. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland har den 11 april 2022 gett Helsingfors stad ett utlåtande, enligt vilket miljötillstånd ska ansökas för verksamheten vid snömottagningsplatsen på Ärtholmen. I sitt utlåtande ansåg närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland att miljötillstånd ska ansökas för verksamheten utifrån 27 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen. Verksamheten kan orsaka förorening som kan jämföras med förorening av ett vattendrag i havsområdet. Ett miljötillstånd för utstjälpning av snö i havet beviljades med regionförvaltningsverkets beslut (nr 237/2023) den 13 september 2023. Miljötillståndet har beviljats för viss tid för åtta år, eftersom regionförvaltningsverket ansåg att det är en tillräcklig tid för att ordna kapacitet som ersätter mottagningsplatsen på Ärtholmen.

Regeringsprogrammet innehåller en skrivning om att avskaffa utstjälpningen av snö i havet. Enligt regeringsprogrammet stoppar regeringen dumpningen av snö i vattendragen (7 kap. i regeringsprogrammet, Ett Finland med ren energi, s. 167).

1.2 Förtydligande av sänkings- och bortskaffningsförbudet

Enligt förslaget förtydligas bestämmelsen om särskilda förbud gällande hav i 18 § i miljöskyddslagen. Olika forsknings- och pilotprojekt som gäller stävande av klimatförändringen och bindning av vattendragens näringsämnen har ökat. I dessa sänks ett ämne i havet i annat än i bortskaffningssyfte. I projektens sprids till exempel gråberg från gruvorna i havet för att binda koldioxid eller mangel för att binda fosfor. Följaktligen förtydligas tolkningen och tillämpningen av förbudet mot att dumpa snö i havet enligt 18 §, det vill säga det så kallade dumpningsförbudet.

1.3 Biogasanläggningar

Det har förekommit oklarheter i tillämpningen och tolkningen av miljöskyddslagen då en biogasanläggning inrättas i anslutning till ett djurstall. Utmaningarna i tolkningen har gällt i synnerhet om en biogasanläggning kan godkännas i anmälningförfarandet enligt 10 a kap. i miljöskyddslagen (527/2014) som en del av ett djurstalls verksamhet och under vilka förutsättningar. För att förtydliga regleringen föreslås i regeringspropositionen bestämmelser om att biogasanläggningar som inrättas i anslutning till anmälningsskyldiga djurstallar och mindre djurstallar och som behandlar avfall från ifrågakvarande djurstall godkänns i anmälningförfarandet.

Syftet med ändringen för biogasanläggningar är att göra det smidigare att inrätta biogasanläggningar och förtydliga tolkningen av lagen. Ändringen bidrar till att främja genomförandet av skrivningarna om biogas i regeringsprogrammet. I regeringsprogrammet nämns bland annat att decentraliserad, gårdsbaserad biogasproduktion förbättrar försörjningsberedskapen i fråga om el, värme och drivmedel och bidrar till att göra näringsämnen i stallgödsel mer användbara och ökar självförsörjningen av näringsämnen. Enligt regeringsprogrammet görs tillståndprocesserna för biogasproduktion snabbare. I regeringsprogrammet konstateras även att utvecklande och inledande av biogasproduktion samt en mångsidig användning av biogas främjas.

1.4 Hänvisningen till lagen om gödselmedel

Det föreslås att hänvisningen till lagen om gödselmedel (539/2006) i 32 § i miljöskyddslagen (undantag från tillståndsskyldigheten för vissa verksamheter som avser avfallsbehandling) ersätts med en hänvisning till lagen om gödselmedel (711/2022). Lagen om gödselmedel har upphävts från och med den 16 juli 2022.

1.5 Ändringarna i industriutsläppsdirektivet

Revideringen (EU) 2024/1785 av Europaparlamentets och rådets direktiv om industriutsläpp (2010/75/EU, nedan industriutsläppsdirektivet) har publicerats i Officiella tidningen den 15 juli 2024. Vid revideringen ändrades bilaga 1 till direktivet så att produktion av vätgas genom elektrolys av vatten inte längre förutsätter miljötillstånd, om kapaciteten att producera av vätgas är högst 50 ton per dygn. Det föreslås att motsvarande ändring görs i miljöskyddslagen. Eftersom produktion av vätgas genom elektrolys av vatten inte längre förutsätter miljötillstånd, skulle verksamheten inte heller omfattas av någon skyldighet att betala en miljöskadeavgift enligt lagen om miljöskadefonden (1262/2022). Slopandet av skyldigheten att betala en miljöskadeavgift förutsätter en ändring av lagen om miljöskadefonden.

Vid revideringen av industriutsläppsdirektivet ändrades andra underpunkten i artikel 42.1 i direktivet så att specialbestämmelsen om avfallsförbrännings- och samförbränningsanläggningar i kapitel IV i direktivet inte tillämpas på förgasnings- eller pyrolysanläggningar, om gaserna eller vätskorna från värmebehandling av avfall behandlas innan de förbränns i sådan omfattning att förbränningen orsakar mindre utsläpp än förbränningen av de minst förorenande bränslen på marknaden som skulle kunna förbrännas i anläggningen och om förbränningen, för andra utsläpp än kväveoxider, svaveloxider och stoft, inte orsakar större utsläpp än utsläppen från förbränning eller samförbränning av avfall. Det föreslås att motsvarande ändring görs i miljöskyddslagen.

1.6 Beredning

Förslaget har beretts som ett tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Propositionen har varit på remiss mellan den 25 april och den 6 juni 2024. Det är möjligt att ta del av beredningsunderlaget på adressen <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM047:00/2023>.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Utstjälpning av snö i havet

2.1.1 Miljötillståndsplikten för verksamheten

I 18 § 2 mom. i miljöskyddslagen föreskrivs att i Finlands territorialvatten eller ekonomiska zon får avfall eller andra ämnen i sänkningssyfte eller annat bortskaffningssyfte inte dumpas från finska eller utländska fartyg, från fordon på isen, från luftfartyg eller från i 4 § 2 punkten i havsskyddslagen avsedda havstekniska enheter, inte heller får fartyg, havstekniska enheter eller luftfartyg sänkas eller överges, med beaktande av vad som i 7 § 3 mom. i havsskyddslagen föreskrivs om motsvarande åtgärder utanför den ekonomiska zonen. Detsamma gäller utstjälpning i havet från stranden av ämnen i sänkings- eller bortskaffningssyfte.

I 18 § 3 mom. i miljöskyddslagen föreskrivs att det förbud som avses i 2 mom. inte gäller för utstjälpning av snö i havet. I den miljöskyddslag (86/2000) som föregick den gällande lagen fanns de särskilda förbuden som gällde hav och undantaget för utstjälpning av snö i 9 §. Enligt den dåvarande regeringspropositionen (RP 84/1999) tillämpas det ovillkorliga förbudet inte på snöutstjälpningsplatser eller på motsvarande utstjälpning av snö i havet. Enligt regeringens proposition kan sådan verksamhet orsaka nedskräpning eller lokal vattenförorening, varför det kan förutsättas att miljötillstånd enligt 28 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen utverkas för verksamheten eller också att bestämmelsen om nedskräpningsförbud i 19 § i avfallslagen tillämpas.

Grundande av snömottagningsplats på land eller till havs är inte miljötillståndspliktig verksamhet direkt med stöd av miljöskyddslagen, men vissa bestämmelser i miljöskyddslagen kan vara tillämpliga på det. Verksamheten kan vara tillståndspliktig till exempel utifrån 27 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen. Enligt 27 § 2 mom. 1 punkten i lagen krävs miljötillstånd för verksamhet som kan orsaka förorening av vattendrag, när det inte är fråga om ett projekt som är tillståndspliktigt enligt vattenlagen. Vidare konstateras i 2 punkten att ett miljötillstånd ska finnas för avledande av avloppsvatten som kan orsaka förorening av ett dike, en källa eller en i 1 kap. 3 § 1 mom. 6 punkten i vattenlagen avsedd rännil och för verksamhet som kan utsätta omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. i lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920).

2.1.2 Annan lagstiftning kring snö

Inte heller markanvändnings- och bygglagen innehåller uttryckliga bestämmelser om att deponeringen av snö förutsätter ett bygglov eller åtgärdstillstånd. I 126 § i markanvändnings- och bygglagen föreskrivs dock att i stället för bygglov kan för byggandet sökas åtgärdstillstånd för uppförande av sådana konstruktioner och anläggningar, till exempel master, cisterner och skorstenspipor, beträffande vilka avgörandet av tillståndsärendet inte till alla delar kräver den styrning som annars behövs vid byggande. Åtgärdstillstånd behövs dessutom för uppförande och placering av sådana konstruktioner eller anläggningar som inte betraktas som byggnader, om åtgärden inverkar på naturförhållandena, markanvändningen på det omgivande området

eller stads- eller landskapsbilden. Behovet av miljötillstånd och ett åtgärdstillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen ska följaktligen bedömas från fall till fall.

Uppsamling av snö är dessutom förknippat med vissa bestämmelser om underhåll och räddningsvägar. Det finns bestämmelser om underhåll i 2 kap. i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (669/1978). Enligt 3 § 1 mom. i lagen omfattar gatuunderhållet de åtgärder som har till syfte att hålla en gata i ett sådant skick som är tillfredsställande med avseende på trafikens behov. Enligt 3 § 4 mom. omfattar gatuunderhållet även de åtgärder som på vintern behövs för att en gata skall bevaras i ett sådant skick som avses i 1 mom., såsom avlägsnande av snö och is, hållande av gatuytan jämn, halkbekämpning, avlägsnande av stenmaterial som använts för halkbekämpning samt hållande av rännstenar, regnvattenrännor och regnvattenbrunnar öppna. Enligt 4 § 1 mom. i lagen ankommer gatuunderhållet på kommunen.

Räddningslagen (379/2011) innehåller bestämmelser om bland annat räddningsvägar på fastigheter. Enligt 11 § 1 mom. i lagen ska ägaren och innehavaren av en fastighet samt en verksamhetsidkare för egen del se till att körvägar eller andra förbindelser avsedda för utryckningsfordon (räddningsvägar) är farbara och fria från hinder och att de är märkta på lämpligt sätt. Skyldigheten är accentuerad i synnerhet på vintern.

2.1.3 Konsekvenserna av utstjälpning av snö i havet och havsförvaltningens syften

Enligt slutsatserna i utredningen om ett förbud mot utstjälpning av snö i havet (Miljöministeriet, 2020) utgörs de viktigaste konsekvenserna av utstjälpning av snö i havet av nedskräpningen och de nationella och internationella imagekonsekvenserna av verksamheten. Enligt utredningen når flera tusen kilo skräp och uppskattningsvis över femtio miljoner mikroplastpartiklar havet i Helsingfors förgrund under en normal snövinter till följd av utstjälpningen av snö. De skräptyper som lyfts fram särskilt i utredningen utgörs i synnerhet av cigarettfimpar, som enligt den utredning som miljöministeriet låtit utföra (Ekroos et al., 2019) är den största produktgruppen som orsakar nedskräpning i Finland och som omfattas av direktivet om engångsplast. Efter att ha hamnat i havet smulas cigarettfimpar i sakta mak till mikroplast.

I utredningen konstateras att utstjälpning av snö i vattendragen sannolikt inte utgör en betydande vandringsrutt för skadliga ämnen till vatten- eller havsmiljön. Vägsalt utgör högst en lokal och tidsmässigt begränsad ekologisk riskfaktor i synnerhet i början av smältningsperioden, och den dumpade snön innehåller inte så stora mängder tunga metaller att den bedöms orsaka en avsevärd miljörisk. Enligt utredningen är det dessutom sannolikt att den eutrofieringsökande konsekvensen, till följd av den låga kvävekoncentrationen i snön, är betydelselös med tanke på helheten.

Det övergripande målet för havsförvaltningen är att nedskräpningen varken i fråga om egenskaper eller mängd förorsakar olägenheter för kustmiljön och den marina miljö. Minskad nedskräpning är ett mål i Finlands åtgärdsprogram för havsförvaltningen för åren 2022–2027, som utfärdats i enlighet med statsrådets förordning om havsvårdsförvaltningen (980/2011). Minskning av mängden plast i den marina miljön med minst 30 procent från mängden år 2015 har i åtgärdsprogrammet antecknats som ett miljömål för att minska nedskräpningen och som en indikator för att följa uppnåendet av målen åren 2018–2024.

2.1.4 Utstjälpning av snö i havet i mottagningsplatsen på Ärtholmen i Helsingfors

Havsmottagningsplatsen för snö på Ärtholmen har varit i drift sedan år 1986. Av den snö som samlats upp på vintern i Helsingfors har 25–45 procent transporterats till

havsmottagningsplatsen på Ärtholmen. Smuts och suspenderade ämnen, såsom sandningsmakadam och skräp, når havet med snön. Enligt Helsingfors stad muddras havsbotten i mottagningsområdet efter vinterperioden och fasta ämnen och flytande avfall samlas upp. Havsstränderna i mottagningsområdet och dess näromgivning städas regelbundet efter islossningen.

Snö hämtas till Ärtholmen i huvudsak från offentliga och privata gatuområden och fastigheter i Helsingfors stads kärna. Enligt Helsingfors stad mottas under en genomsnittlig vinter omkring 15 300 lass, det vill säga omkring 230 000 m³ snö på Ärtholmen. De fasta ämnena och skräpet i snön har utretts i undersökningar som gjorts av Ramboll Finland Ab åren 2021 och 2022. Enligt utredningen från år 2021 transporteras omkring 255 kg fasta ämnen, 1,2 kg skräp och omkring 2,5 g mikroplaster med ett snölass.

Under en genomsnittlig vinter når omkring 2 200 ton fasta ämnen havet med snön. De fasta ämnena i snön har konstaterats innehålla enskilda förhöjda koncentrationer (antimon, krom, nickel, zink) som överskrider tröskelvärdena i statsrådets förordning om bedömning av markens föroreningsgrad och saneringsbehovet (214/2007). Dessutom har man i de fasta ämnena i snön konstaterat förhöjda koncentrationer av oljekolväte som överskrider det lägre riktvärdet. I snön konstaterades skräp i en omfattning på omkring 67–80 g/m³ (kornstorlek på 2–63 mm) år 2021 och omkring 40 g/m³ (kornstorlek på över 5 mm) år 2022. Det skräp som konstaterades sensoriskt utgjordes av bland annat bitumen, plast, kartong, glas, aluminium och enskilda cigarettfilter. Av de fasta ämnena i ett snölass består omkring 0,06 procent av skräp och omkring 0,001 procent av mikroplast. I snitt når omkring 9 200–18 400 kg skräp havet med snön under vintern. I alla undersökta snöprover konstaterades mikroplast. Under år 2021 konstaterades mikroplast i en volym på i snitt 303 µg/l och år 2022 var dess genomsnittliga koncentration 93 µg/l. Den vanligaste mikroplastarten är polyetylen.

Helsingfors stadsfullmäktige har gett en anvisning om att slopa mottagning i havet på lång sikt. Helsingfors stad provar nya snösmältnings- och snöbehandlingsmetoder och resultaten av dessa utnyttjas i planeringen av stadens nätverk för snöbehandling. För närvarande har Helsingfors stad planerat att sluta stjälp ut snö i havet före år 2033. Enligt Helsingfors stad är dock målet att havsmottagningsplatsen på Ärtholmen fungerar som reservmottagningsplats. Enligt Helsingfors stad är det tillsvidare inte möjligt att med andra mottagningsmetoder ersätta Ärtholmens kapacitet. Mottagningsplatserna på Byholmen och i Äggelby tas ur drift under de närmaste åren, vilket bidrar till att förlänga den genomsnittliga transportsträckan och ytterligare betonar betydelsen för snösmottagningsplatsen på Ärtholmen.

Helsingfors har låtit utföra en utredning för att fastställa behovet av snöutrymmen enligt område och i utredningen granskades olika snösituationsscenarier (normal snövinter, medelsnörig vinter och snörig vinter). Enligt Helsingfors stad ökar Ärtholmens betydelse för snöunderhållet då snömängden ökar, om mottagningsnätverket hålls på nuvarande nivå. Vikten av Ärtholmens mottagningskapacitet betonas år 2030, i synnerhet under snörika vintrar. Helsingfors stad anser att ett förbud mot att stjälp ut snö i havet innebär att ersättande kapacitet måste hittas för omkring 60 000 lass (1 050 000 m³) snö.

Snösmottagningen kan genomföras i Helsingfors genom att lägga upp snö på land, stjälp ut snö i havet eller smälta snön med en extern energikälla. Det är dyrt att forsla snö och det orsakar olägenheter för omgivningen och invånarna (buller, ökad tung trafik, miljöutsläpp, verksamhet på natten). Smältningsanordningarna tar lite utrymme, varför det är möjligt att placera dem tätare även i den existerande stadsstrukturen. En anordnings kapacitet är dock inte särskilt stor, och kapaciteten per dag är inte tillräcklig under snörika dagar. Enligt Helsingfors stad är utstjälpning i havet ett energisnålt och säkert smältningssätt för alla snösituationer. Dessutom

är kostnaderna för att transportera snö flerfaldiga sett till kostnaderna för mottagning. I beräkningen av koldioxidutsläpp har det förmodats att transportmaterielen använder diesel. I och med att materielen förnyas minskar koldioxidutsläppen av transporten. Enligt Helsingfors stad lönar det sig inte heller i framtiden att basera behandlingen på endast en metod. Dessutom förutsätter planeringen och genomförandet av smältningsplatser flera års beredning enligt staden.

Regionförvaltningsverket begärde ett utlåtande om Helsingfors stads miljötillståndsansökan även av Helsingfors stads räddningsverk. Enligt räddningsverket ska man i alla modeller för genomförandet av snöhanteringen beakta en tillräcklig kapacitet och bra beredskap även för avvikande väderförhållanden och väldigt snörika vintrar. Enligt verket är det inte motiverat att avstå från möjligheten till utstjälpning i havet på Ärtholmen innan en motsvarande eller bättre kapacitet och driftsäkerhet uppnåtts med andra metoder eller innan funktionen för en alternativ lösning testats i praktiken i olika snösituationer.

Enligt regionförvaltningsverkets beslut om miljötillståndet för snömottagningsplatsen på Ärtholmen är det tillåtet att forsla snö till snömottagningsplatsen från ett avstånd på högst fem kilometer från mottagningsplatsen på Ärtholmen. Tillståndsbeslutet innehåller dessutom tillståndsvillkor till exempel om användning av konstruktioner för att hindra förorening, muddring av fasta ämnen, buller, uppsamling av skräp samt snö- och vattenprover.

Enligt regionförvaltningsverket beviljades ett tidsbestämt tillstånd, eftersom det för närvarande inte är möjligt att ersätta havsmottagningsplatsen för snö på Ärtholmen med andra metoder. Under giltighetstiden för det tidsbestämda tillståndet är det möjligt för verksamhetsutövaren att ordna snöunderhållet med andra metoder. Regionförvaltningsverket ansåg att användning av en snömottagningsplats inte är förenligt med bästa användbara teknik, men användningen av havsmottagningsplatsen på Ärtholmen kan inte avslutas direkt, utan den ska avslutas under giltighetstiden för det tidsbestämda tillståndet.

Helsingfors stad har planerat att sluta stjälp ut snö i havet före år 2033. Enligt Helsingfors har den totala kapaciteten för utstjälpning av snö år 2023 varit omkring 200 000 lass och år 2033 planeras den vara 230 000 lass. Fram till år 2033 ökas antalet mottagningsplatser för snö på land från sex till nio platser. Sammanlagt 21 snösmältningsspunkter tas i bruk. För närvarande har två testpunkter varit i användning. Det finns nu två smältningsanläggningar och de ersätts med nya. Dessutom planerar staden att lagra 2 000 lass snö i gatumiljön, vilket inte görs för närvarande. Helsingfors stads mål är att den genomsnittliga transportsträckan för snö under en snörik vinter minskar från den nuvarande sträckan på över fyra kilometer till under två kilometer och att koldioxidutsläppen under en medelsnörik vinter understiger 500 ton, då de för närvarande överstiger 1 000 ton.

2.1.5 Utstjälpning av snö i hamnarna

I åtgärdsprogrammet för Finlands havsförvaltningsplan för åren 2022–2027 (Miljöministeriets publikationer 2021:30, s. 198) nämns att utstjälpning av snö i havet från hamnarna inte undersöktes i utredningen om förbudet mot att stjälp ut snö i havet (Miljöministeriet, 2020). Enligt åtgärdsprogrammet har en del av de miljötillståndspliktiga hamnarna ett miljötillstånd, som tillåter att snö som samlats upp från hamnområdet stjälpas ut i havet. Ingen information har samlats in om utbredningen av utstjälpningen eller konsekvenserna av utstjälpningen av snö från hamnområdena.

Enligt åtgärdsprogrammet gör man senare en utredning om utstjälpningen av snö i havet från hamnarna. Utifrån den utarbetade utredningen och det bredare kunskapsunderlaget övervägs

eventuella ändringsbehov i den nationella lagstiftningen på nytt. I åtgärdsprogrammet finns en skrivning om att åtgärden schemalagts för åren 2022–2027. Utredningen har tillsvidare inte gjorts.

Utstjälpning av snö i havet utreddes under beredningen av regeringens proposition genom att granska situationen i de största hamnarna. Hamnarna i Helsingfors, Hangö, Borgå, Kotka, Brahestad, Fredrikshamn och Åbo inkluderades i granskningen. Det är möjligt att snö stjälpes ut i vattendrag i andra än dessa hamnar.

I Sköldvik hamn i Borgå är det förbjudet att stjälpas ut snö i havet. I Kotka omfattar miljötillståndet ett villkor som tillåter utstjälpning av snö i havet i vissa hamndelar. Enligt miljötillståndsvillkoren får lastrester eller olja inte finnas i snö som dumpas direkt i havet och området ska vara isolerat från havet med vallar eller med ett skydds nät. Trots snörika vintrar har snö dock inte stjälpes ut i havet i Kotka under de senaste åren. I en del av hamnfunktionerna är det inte tillåtet att stjälpas ut snö i havet (till exempel i hamndelar via vilka gödselmedel transporteras som bulklast). Inte heller i miljötillståndet för hamnen i Fredrikshamn är det tillåtet att stjälpas ut snö i havet, utan snö ska deponeras på land enligt miljötillståndet. Miljötillståndet för Brahestads hamn innehåller inte villkor som gäller snö, men enligt en företrädare för hamnen deponeras snön i hamnområdet. I Åbo hamn stjälpes snö i regel inte ut i havet, utan den deponeras på hamnens markområden. Enligt hamnens företrädare kan det vara nödvändigt att ploga ren snö i havet vid plötsliga snöfall eller då lagringsområdet för snö är fullt.

I hamnområdena i Helsingfors har snö stjälpes ut i havet. Det finns ingen exakt information om de mängder som stjälpes ut direkt i havet, eftersom snön i regel plogas direkt i havet. Enligt Helsingfors hamn innehåller den snö som stjälpes ut i havet inte skräp eller skadliga ämnen. I Nordsjö hamn måste man förslå snön med lastbil innan den stjälpes ut i havet och därför finns det information exempelvis om att omkring 117 000 m³, det vill säga 4 700 lass snö, stjälpes ut i havet år 2022. En del av snön i hamnområdena deponeras utanför hamnområdena. Enligt Helsingfors hamn vore det utan deponeringen i havet nödvändigt att transportera snön långa sträckor med lastbil till deponeringsplatser på land, varifrån smältvattnet i huvudsak når havet tillsammans med dagvattnet.

Snön i hamnområdena i Hangö deponeras i huvudsak i hamnområdena. En del av snön transporteras till Hangö stads snömottagningsplats, där snön stjälpes ut i havet. I övrigt når smältvattnet från snön i hamnarna i Hangö antingen dagvattenssystemen, diken eller så suges det upp i marken.

2.2 Förtydligande av sänkings- och bortskaffningsförbudet

I 18 § 2 mom. i miljöskyddslagen förbjuds dumpning av avfall eller andra ämnen i Finlands territorialvatten eller ekonomiska zon i sänkings- eller annat bortskaffningssyfte. Detsamma förbudet gäller utstjälpning i havet från stranden av ämnen i sänkings- eller bortskaffningssyfte. Förbudet är ovillkorligt. De enda undantagen utgörs av utstjälpning av snö och deponering av muddermassor enligt 18 § 3 mom.

Under den tid då den gällande bestämmelsen bereddes utövades i Finland inte ännu verksamhet där ämnen sänks i havet för att förbättra havets tillstånd. I formuleringen av bestämmelsen identifierades följaktligen inte möjligheten av sådana situationer. I Finland har man dock sedermera startat pilotprojekt och diskussioner bland annat om spridning av mangel i havet för att binda fosfor och spridning av malt gråberg från gruvor för att binda koldioxid. Det är ändamålsenligt att förtydliga tolkningen av 18 § i lagen i dessa situationer.

Det väsentliga i tolkningen av bestämmelsen är syftet med sänkningen av ämnet, det vill säga om ämnet sänks i havet i bortskaffnings- eller förstöringssyfte. Eftersom bakgrunden till åtgärder som förbättrar miljöns tillstånd inte är att bortskaffa ämnet i förstöringssyfte, kan dumpningsförbudet inte anses vara tillämpligt på den nämnda verksamheten. Den gällande regleringen har inte haft som syfte att förbjuda sänkning av ämnen som förbättrar miljötillståndet i havet, men lagens ordalydelse förtydligas för att undvika tolkningsfel.

2.3 Biogasanläggningar

2.3.1 Biogasanläggningarnas verksamhet och konsekvenser

För närvarande har omkring 40 gårdsbruksenheter aktiva biogasanläggningar. Enligt uppskattning inleder 70 till 80 anläggningar verksamhet under de närmaste åren. Av biogasanläggningarna behandlar en del naturgödsel endast från den egna gården och eventuellt åkerbiomassa, pressvätska, foderrester och tvättvatten från djurstallar och mjölkrum. En del av anläggningarna tar emot naturgödsel från annat håll än från gården och därtill exempelvis avfall från livsmedelsindustrin, slam från slamavskiljare och slutna tankar, reningsverksslam, avfall från fettavskiljare eller bioavfall som samlats in separat.

Största delen av biogasanläggningarna har ett miljötillstånd som beviljats av regionförvaltningsverket eller den kommunala miljöskyddsmyndigheten. I vissa fall har biogasanläggningarnas verksamhet godkänts i det allmänna anmälningsförfarandet enligt 10 a kap. i miljöskyddslagen på beslut av den kommunala miljöskyddsmyndigheten. Tillämpningen av olika förfaranden och innehållet i besluten har inte varit enhetligt. För en del av biogasanläggningarna baserar sig tillståndet på behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning, men en del av anläggningarna har behandlats som en del av djurstallet utan att tillämpa avfallsbehandlingsgrunden för ansökan om tillstånd.

I vissa fall har lagstiftningen även tolkats så att ett separat tillstånds- eller anmälningsförfarande inte behövs för en biogasanläggning, om det handlar om en anläggning av gårdsbruksskala i anslutning till ett djurstall, vars insatsvaror kommer från den egna gården och där de rötrester som uppkommer på gården utnyttjas på gården. Grunden för förfarandet har varit att riskerna med anläggningarna anses vara små och att miljöbelastningen är liten.

Verksamheten vid biogasanläggningar har i regel positiva konsekvenser, om god praxis iakttas i produktionen. Miljöolägenheterna kan dock öka, om verksamheten inte är omsorgsfull. Som en följd av att en biogasanläggning tas i bruk kan lukten minska under den tid då naturgödsel sprids, men mottagningen och lagringen av insatsvaror på gårdsområdet kan öka lukten i närheten av dessa platser. I spridningen av rötrester som producerats vid en biogasanläggning ska spillet av kväve i luften minimeras. Till exempel vid spridning av rötrester i våt mark kan utsläppen av metan och dikväveoxid öka.

Biogasanläggningarnas konstruktioner och användnings- och underhållspraxis har en avsevärd inverkan i synnerhet på utsläpp i gasform (metan, dikväveoxid, ammoniak). Anläggningens utsläpp och olägenheter kan hanteras och näringsåtervinningen kan effektiviseras med god praxis i mottagningen, lagringen och behandlingen av insatsvaror och med tillräckliga skyddskonstruktioner och -avstånd. Om uppehållstiden för insatsvarorna inte är tillräckligt lång vid en anläggning eller om det förekommer problem i processen, orsakar verksamheten metanutsläpp och lukt. Om anläggningens reaktor, lagringscisterner och rörsystem är täta, orsakar normal verksamhet i anläggningen inte utsläpp i jordmånen, vattendragen eller grundvattnet. I allmänhet är det buller som orsakas av en biogasanläggning lågt och det begränsar sig till anläggningsområdet.

2.3.2 Regleringen kring biogasanläggningar

Naturgödsel är en animalisk produkt enligt EU:s förordning om animaliska produkter ((EG) nr 1069/2009). Lagen om gödselmedel tillämpas på användning av naturgödsel. Naturgödsel kan också vara avfall enligt avfallslagen (646/2011). Klassificeringen av naturgödsel som avfall beror på hur den behandlas. Naturgödsel som utnyttjas hållbart som en gödselprodukt betraktas enligt Europeiska unionens domstol inte som avfall (Kommissionen mot Spanien C-416/02 och C-121/03).

Enligt 3 § 1 mom. 6 punkten i avfallslagen tillämpas lagen emellertid på biprodukter och därav framställda produkter som är avsedda för förbränning, deponering på avstjälningsplatser eller användning vid biologiska behandlingsanläggningar. Denna punkt i avfallslagen motsvarar artikel 2.2 b i avfallsdirektivet (2008/98/EG), där behandlingen av animaliska produkter vid en biogasanläggning har föreskrivits som behandling som omfattas av tillämpningsområdet för direktivet. Enligt artikel 23 i avfallsdirektivet ska medlemsstaterna kräva att alla verksamhetsutövare som har för avsikt att behandla avfall ska inneha ett tillstånd från behörig myndighet. Med tillstånd avses även ett annat beslut om godkännande som ges i förväg, det vill säga anmälningsförfarandet enligt 115 a § och ett anmälningsbeslut enligt 115 d § i miljöskyddslagen. Behandling av naturgödsel och avfall vid en biogasanläggning är behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning, vilken förutsätter att verksamheten godkänns i tillstånds- eller anmälningsförfarandet. Placering av en biogasanläggning i anslutning till ett djurstall ändrar inte denna bestämmelse.

En biogasanläggning kan vara tillståndspliktig utifrån flera olika grunder. Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning enligt 27 § i miljöskyddslagen eller 13 punkten i tabell 2 i dess bilaga 1 kräver ett miljötillstånd. Bestämmelsen motsvarar innehållet i ovan beskrivna artikel 23 i avfallsdirektivet. Eftersom behovet av ett tillstånd utlöses av att behandling av avfall sker yrkesmässigt eller i en anläggning, är tillståndströskeln låg och biogasanläggningarnas verksamhet förutsätter följaktligen i princip miljötillstånd. Också en biogasanläggningens egen energiproduktionsenhet kan överskrida tröskeln för tillståndsplikten. Enligt 3 punkten i tabell 1 i bilaga 1 till miljöskyddslagen är tröskeln för bränslen i gasform 50 MW, som sannolikt inte överskrids i biogasanläggningar. Enligt underpunkt b i 5 punkten i tabell 2 i bilaga 1 till miljöskyddslagen kan en biogasanläggning vara tillståndspliktig även som tillverkare av bränsle.

Den mängd insatsvaror som behandlas vid en biogasanläggning påverkar om tillståndet avgörs i den kommunala eller statliga miljötillståndsmyndighetens förfarande. Enligt underpunkt h i 1 § 2 mom. 13 punkten i förordningen om miljöskydd avgörs tillståndet av den statliga miljötillståndsmyndigheten om det handlar om annan än i underpunkterna a och d–g eller 2 § 12 punkten underpunkterna a–e avsedd behandling av avfall som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen (646/2011), när behandlingen sker yrkesmässigt eller i en anläggning och minst 20 000 ton avfall per år behandlas. Enligt underpunkt f i 2 § 2 mom. 12 punkten i förordningen om miljöskydd har kommunen, som miljöskyddsmyndighet, ansvaret för att behandla annan än i underpunkterna a–e eller 1 § 13 punkten underpunkterna a och d–g avsedd behandling av avfall som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen, när behandlingen sker yrkesmässigt eller i en anläggning och den mängd avfall som behandlas underskrider 20 000 ton per år. Följaktligen omfattas biogasanläggningar som behandlar avfall i en mängd som understiger 20 000 ton per år av det kommunala miljötillstånds-förfarandet och anläggningar som behandlar minst 20 000 ton per år av den statliga miljötillståndsmyndighetens tillstånds-förfarande.

I 29 § i miljöskyddslagen föreskrivs att när det gäller miljötillståndspliktig verksamhet krävs det tillstånd för ändringar som ökar utsläppen eller deras konsekvenser och för andra väsentliga ändringar av verksamheten. Sådant tillstånd behövs dock inte om ändringen inte ökar miljöpåverkan eller riskerna och miljötillståndet inte behöver ses över på grund av ändringen av verksamheten.

I 32 § i miljöskyddslagen finns bestämmelser om undantag från tillståndsplikten för vissa verksamheter som avser avfallsbehandling, men ingen av dessa grunder för undantag från tillståndsplikten är tillämplig på behandling naturgödsel vid en biogasanläggning. I motiveringarna till undantagen nämns till exempel användning av avfall som utgörs av naturmaterial som uppstår i jord- och skogsbruk och som inte är skadligt för miljön och hälsan. Enligt regeringens proposition (RP 199/2010 rd) avses med sådant avfall till exempel kasserade blad, potatisskal, skal av andra rotfrukter och äggskal samt kasserad blast och obehandlad mjölk och motsvarande avfall. Som grund för undantaget nämns dessutom avfall från jord- och skogsbruket, som består av för miljön och hälsan oskadliga vegetabiliska naturmaterial och som återvinns inom energiproduktionen. I regeringens proposition avses med sådant avfall till exempel stubbar, hyggesavfall, risk, bark, flis och halm.

Verksamhet som innebär en risk för miljöförstöring kan i stället för miljötillståndspliktig vara anmälningspliktig. I 115 a § i miljöskyddslagen finns bestämmelser om anmälningsplikten och den behöriga myndigheten. I bilaga 4 till miljöskyddslagen finns bestämmelser om funktioner som omfattas av anmälningsförfarandet och i 5 punkten i bilagan uppräknas de djurstallar som omfattas av anmälningsförfarandet. I bilaga 4 nämns inte biogasanläggningar.

De anmälningspliktiga djurstallen omfattar till exempel djurstallar som är avsedda för minst 50 mjölkkor, minst 100 kött nöt, minst 130 dikor, minst 60 hästar eller ponnyer, minst 250 tackor eller getter, minst 100 fullvuxna suggor, minst 250 slaktsvin, minst 4 000 värphönor eller minst 10 000 broilrar och som inte är miljötillståndspliktiga enligt bilaga 1 till miljöskyddslagen.

Verksamhet vid djurstallar är miljötillståndspliktig då djurstallet är avsett för minst 300 mjölkkor, 500 kött nöt eller 600 dikor eller andra djurstallar där det totala antalet djurenheter uträknat enligt djurenhetskoefficienterna i tabell 1 i bilaga 3 är minst 3 000. De tillståndspliktiga direktivanläggningarna omfattar dessutom uppfödning av fjäderfä med mer än 40 000 platser för fjäderfä och svinhus med mer än 2 000 platser för slaktsvin avsedda för produktion (över 30 kg), eller med mer än 750 platser för suggor. Statens miljötillståndsmyndighet avgör miljötillståndsärenden som gäller de verksamheter som avses i tabell 1 i bilaga 1 till miljöskyddslagen. Av djurstallen omfattas endast vissa pälsfarmar av det kommunala miljötillståndsförfarandet (2 § 1 mom. 10 punkten förordning om miljöskydd).

Enligt 115 a § i miljöskyddslagen behandlar den kommunala miljöskyddsmyndigheten anmälningar som görs om djurstall. Anmälan ska göras minst 120 dygn innan verksamheten inleds. Utöver när verksamhet inleds ska en anmälan göras till exempel om en ändring som ökar verksamhetens utsläpp eller deras konsekvenser eller en annan väsentlig ändring av verksamheten.

I 29 a § i miljöskyddslagen finns å sin sida bestämmelser om situationer där en anmälningspliktig verksamhet enligt 115 a § ändras till tillståndspliktig verksamhet. Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning är inte en sådan situation som avses i 29 a § i miljöskyddslagen. Följaktligen ändras ett anmälningspliktigt djurstall inte till ett tillståndspliktigt djurstall utifrån den grunden att en biogasanläggning inrättas i anslutning till det och biogasanläggningen ska ansöka om ett miljötillstånd utifrån avfallsbehandling.

Bestämmelser om kraven på anmälningspliktiga djurstallar föreskrivs genom förordning av statsrådet (förordningen om anmälningspliktiga djurstall, 138/2019). I förordningen om anmälningspliktiga djurstall finns bestämmelser om kraven på minimiavståndet till luktutsatta objekt för anmälningspliktiga djurstall. Dessutom innehåller den bestämmelser om återvinning av naturgödsel och den åkerareal som behövs för spridning av naturgödsel.

Produktion av biogas omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2021 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor. Artiklarna om tillståndsförfarandena i direktivet har genomförts nationellt med lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020). Den nyaste revideringen av direktivet (EU) 2023/2413 (så kallade RED III) har getts den 18 oktober 2023.

Vid behandling av avfall vid en biogasanläggning ska även till exempel lagstiftningen kring växthälsa och flyghavre beaktas. Avfall som innehåller växtskadegörare, främmande arter eller flyghavre ska behandlas så att det blir ofarligt. Naturgödsel och mjölk som innehåller en risk för en allvarlig smittsam sjukdom ska behandlas enligt anvisningarna av den behöriga myndigheten för att förhindra att en djursjukdom sprids. Det finns bestämmelser om detta i EU:s förordning om animaliska produkter. Dessutom ska bokföringsskyldigheten enligt förordningen om animaliska produkter och genomförandeförordningen ((EU) 142/2011) iakttagas i verksamheten.

2.4 Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten

Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten är en kemisk reaktion som åstadkoms med elström, där vatten bryts ner till syre och vägas. För närvarande tillverkas vätgas genom elektrolys av vatten i Finland endast i små mängder för industriella behov. I Finland produceras sammanlagt 140 000–150 000 ton vätgas per år och omkring 99 procent av denna mängd har tillverkats av naturgas. Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten och förbrukningen av vätgas förväntas öka avsevärt i framtiden. Vid ingången av år 2024 fanns det i Finland över 20 olika stora projekt kring vätgasproduktion som baserar sig på elektrolys av vatten och som befann sig i olika planeringsfaser.

Bilaga I till industriutsläppsdirektivet innehåller bestämmelser om de funktioner som förutsätter miljötillstånd. Bilaga I till direktivet har genomförts nationellt med tabell 1 (direktivplanläggningar) i bilaga 1 till miljöskyddslagen. Produktion av vätgas förutsätter miljötillstånd utifrån underpunkt a i 4 punkten i tabell 1 till bilaga 1 till miljöskyddslagen (Kemisk industri, tillverkning av oorganiska kemikalier). Enligt 1 § 1 mom. i förordningen om miljöskydd (713/2014) är den statliga miljötillståndsmyndigheten den behöriga miljötillståndsmyndigheten för produktion av vätgas.

I industriutsläppsdirektivet har miljötillståndsplikten för produktion av vätgas ändrats i och med ändringen (EU) 2024/1785 av direktivet. Vätgastillverkning har tidigare varit tillståndspliktig med stöd av artikel 4.2 a som gäller tillverkning av oorganiska kemiska produkter i bilaga I till direktivet. Med direktivändringen slopades tillståndsplikten för produktion av vätgas genom elektrolys av vatten, om kapaciteten att producera vätgas är högst 50 ton per dygn. Ändringen har gjorts genom att avgränsa produktion av vätgas genom elektrolys av vatten från punkt 4.2 a i bilaga I till direktivet och genom att i bilaga I till direktivet lägga till den nya punkten 6.6 om tillståndspliktig produktion genom elektrolys av vatten, då produktionskapaciteten för vätgas överstiger 50 ton per dygn.

Annan produktion av vätgas än sådan som sker genom elektrolys av vatten förblir i enlighet med industriutsläppsdirektivet miljötillståndspliktigt.

Det är behövligt att ändra tabell 1 i bilaga 1 till miljöskyddslagen för att genomföra ändringarna om tillverkning av vätgas i bilaga I till industriutsläppsdirektivet på så sätt att produktion av vätgas genom elektrolys av vatten avgränsas från miljötillståndsplikten då kapaciteten att producera vätgas är högst 50 ton per dygn.

Lagen om miljöskadefonden innehåller bestämmelser om miljöskadefonden, som är en fond utanför statsbudgeten och som startar den 1 januari 2025. Ur fonden betalas en ersättning för kostnader som orsakats av bekämpning av miljöförorening och återställning av förorenad miljö samt för en uppkommen skada då en ersättning inte kan drivas av den egentliga ansvariga aktören. Ur fonden beviljas understöd enligt prövning till de aktörer som ansvarar för att ordna räddningsväsendet för anskaffningar för att bekämpa miljöskador.

De fondmedel som är avsedda för att betala ersättningar samlas in av de verksamhetsutövare som orsakas risk för miljöförorening genom miljöskadeavgifter som är årliga eller av engångsnatur. Verksamhet som medför risk för förorening av miljön definieras i lagen om miljöskadefonden med samma innehåll som i miljöskyddslagen, som genomför definitionen av anläggning i artikel 3.3 i industriutsläppsdirektivet (RP 214/2014 rd). De funktioner som omfattas av skyldigheten att betala en miljöskadeavgift preciseras i bilagorna 1 och 2 till lagen om miljöskadefonden. I praktiken innehåller bilagorna bilageförteckningar som förklarar och preciserar tillstånds-, anmälnings- och registreringsskyldigheten enligt miljöskyddslagen på så sätt att skyldigheten att betala en miljöskadeavgift gäller för största delen av de tillstånds-, anmälnings- och registreringspliktiga verksamheterna utifrån miljöskyddslagen. Avgiftens storlek har bedömts enligt bransch enligt risken för miljöförorening. År 2025 uppbärs miljöskadeavgifter av engångsnatur till fonden. Årliga miljöskadeavgifter uppbärs för första gången år 2025 och avgiften uppbärs alltid för verksamhet som bedrivits under det föregående året.

För att skyldigheten att betala en miljöskadeavgift ska rikta sig så enhetligt som möjligt på tillstånds-, anmälnings- och registreringspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen, är det behövligt att göra tekniska ändringar i de bilagor som preciserar skyldigheten att betala avgiften i lagen om miljöskadefonden då bilagorna till miljöskyddslagen ändras. Om en verksamhet inte längre är miljötillståndspliktig enligt miljöskyddslagen, ska lagen om miljöskadefonden ändras på motsvarande sätt. Som en följd av ändringen av industriutsläppsdirektivet förutsätts inte längre miljötillstånd för produktion av vätgas genom elektrolys av vatten då produktionskapaciteten är högst 50 ton per dygn. Enligt förslaget ändras miljöskyddslagen för att överensstämma med det ändrade industriutsläppsdirektivet. Eftersom miljötillstånd inte längre förutsätts för verksamheten, är den heller inte förknippad med en skyldighet att betala en miljöskadeavgift. Lagen om miljöskadefonden ändras i överensstämmelse med detta.

2.5 Förgasning och pyrolys av avfall

Förgasning och pyrolys av avfall är värmekemiska processer där avfall behandlas i hög temperatur antingen i syrefattiga eller helt syrelösa förhållanden. I processen bildas av avfallsmaterialet olika fraktioner av gasform (pyrolysgas), fasta fraktioner (restkol och oförbrända ämnen) och fraktioner i flytande form (bland annat pyrolysolja). Förgasning och pyrolys kan användas för att återvinna avfall, såsom plast, till ett nytt råämne. Genom att förbränna de gaser och vätskor som bildas genom förbränning är det också möjligt att producera värmeenergi för förgasnings- eller pyrolysprocessens behov och för återvinning annanstans. I Finland verkar en avfallsförbränningsanläggning som använder förgasningsteknologi och

producerar elström och fjärrvärme. Pyrolysteknologi används tillsvidare inte i avsevärd grad för avfall i Finland, men pyrolys har väckt intresse som en möjlighet i synnerhet för kemisk återvinning av plastavfall.

I kapitel IV i industriutsläppsdirektivet finns bestämmelser om avfallsförbränning och specialbestämmelser om samförbränning av avfall. Specialbestämmelserna har genomförts nationellt med 107–110 § i miljöskyddslagen, med statsrådets förordning om förbränning av avfall (151/2013) och med 17 och 17 a § i förordningen om miljöskydd.

Förgasning och pyrolys av avfall betraktas utifrån 108 § 1 mom. 1 och 2 punkten i miljöskyddslagen som förbränning av avfall eller samförbränning av avfall. På verksamheten tillämpas utifrån 107 § 1 mom. i princip regleringen kring förbränning av avfall och samförbränning av avfall. Enligt undantaget i 107 § 2 mom. 1 punkten i lagen tillämpas regleringen om avfallsförbränning och samförbränning dock inte på förgasnings- och pyrolysanläggningar, om de gaser som uppstår genom termisk behandling av avfall renas i sådan omfattning att de innan de förbränns inte längre utgör avfall och de inte kan orsaka större utsläpp än de som uppstår vid förbränning av naturgas. Detta undantag har baserat sig på artikel 42.1 andra stycket i industriutsläppsdirektivet. Det är inte känt att undantaget utnyttjats i Finland.

I 1 § 2 mom. i förordningen om avfallsförbränning finns närmare bestämmelser om förutsättningarna för att tillämpa undantaget enligt 107 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen på förgasning och pyrolys. I 17 a § i förordningen om miljöskydd finns bestämmelser om förgasnings- och pyrolysanläggningar för avfall och tillståndsbeslut som gäller förbränning av renad gas som produceras i dem.

Enligt underpunkt a i 1 § 2 mom. 13 punkten i förordningen om miljöskydd utgörs den behöriga miljötillståndsmyndigheten för förgasning och pyrolys av avfall den statliga miljötillståndsmyndigheten, oberoende av om undantaget i 107 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen tillämpas på förbränningen eller inte.

Ovan nämnda undantag som gäller för förgasning och pyrolys av avfall har ändrats i och med ändringen (EU) 2024/1785 av industriutsläppsdirektivet. Artikel 42.1 andra stycket i direktivet ändrades så att specialbestämmelserna i kapitel IV inte tillämpas på förgasnings- och pyrolysanläggningar för avfall, om gaserna eller vätskorna från värmebehandling av avfall behandlas innan de förbränns i sådan omfattning att förbränningen orsakar mindre utsläpp än förbränningen av de minst förorenande bränslen på marknaden som skulle kunna förbrännas i anläggningen. En ytterligare förutsättning är att förbränningen, i fråga om andra utsläpp än kväveoxider, svaveloxider och stoft inte orsakar större utsläpp än utsläppen från förbränning eller samförbränning av avfall.

I och med ändringen av industriutsläppsdirektivet har undantaget i artikel 42.1 andra stycket i direktivet utvidgats att utöver förbränning av gaser som uppkommer i värmebehandling av avfall även gälla för förbränning av vätskor som uppkommer i värmebehandling av avfall. Dessutom har kraven på att sluta klassificera gas som avfall och jämförelsen med utsläpp av förbränning av naturgas slopats. Då undantaget tillämpas i fortsättningen ska utsläpp av förbränning av gaser och vätskor vilka uppkommer vid förgasning och pyrolys av avfall i fråga om kväveoxider, svaveloxider och stoft jämföras med utsläpp av de minst förorenande bränslen på marknaden som skulle kunna förbrännas i anläggningen, och i fråga om övriga utsläppskomponenter med utsläpp av förbränning eller samförbränning av avfall. Det kan bedömas att ändringarna sänker tröskeln för att utnyttja det undantag som gäller förgasning och pyrolys.

Det är behövligt att ändra 107 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen för att implementera ändringarna i artikel 42.1 andra stycket i industriutsläppsdirektivet. Ändringarna gäller i vilka situationer förgasning och pyrolys av avfall har avgränsats utanför regleringen kring förbränning och samförbränning av avfall. Lagändringen förutsätter ändringar också i 17 a § i förordningen om miljöskydd och 1 § i förordningen om avfallsförbränning.

3 Målsättning

Målet med propositionen är att genomföra skrivningen i regeringsprogrammet om att avsluta utstjälpning av snö i vattendragen och förtydliga sänkings- och bortskaffningsförbudet i 18 § 2 mom. i miljöskyddslagen. Ordalydelsen i bestämmelsen korrigeras, eftersom två olika formuleringar använts i momentet vid hänvisning till förbjuden sänkning i havet. Med motiveringarna i regeringens proposition förtydligas på samma gång tolkningen av bestämmelsen genom att precisera att sänkings- eller bortskaffningsförbudet inte tillämpas i situationer där ett ämne sänks i havet för att förbättra havsmiljöns tillstånd. Målet är att förtydliga tolkningen av bestämmelsen för dem som tillämpar lagen, eftersom man inte kunnat förutse dessa situationer då den gällande bestämmelsen bereddes.

Ett ytterligare mål med propositionen är att förtydliga rättsläget och lätta på förfarandet för biogasanläggningar som inrättas i anslutning till anmälningspliktiga djurstallar. Det har förekommit utmaningar i tillämpningen och tolkningen av miljölagstiftningen då biogasanläggningar inrättats i anslutning till djurstallar. En biogasanläggning som inrättas i anslutning till ett djurstall utgör i princip miljötillståndspliktig verksamhet utifrån underpunkt f i punkt 13 i tabell 2 i bilaga 1 till miljöskyddslagen. Enligt denna underpunkt är avfallsbehandling som sker yrkesmässigt eller i en anläggning och som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen tillståndspliktig. Tolknings- och tillämpningspraxis för lagen har dock varierat.

I fortsättningen är det möjligt att under vissa förutsättningar behandla biogasanläggningar för anmälningspliktiga djurstallar eller biogasanläggningar som inrättas i anslutning till mindre djurstallar i anmälningsförfarandet enligt 10 a kap. i miljöskyddslagen. Förutsättningarna för anmälningsförfarandet har behandlats i avsnitten 4.1.3 och 7.1.

I 32 § miljöskyddslagen korrigeras hänvisningen till lagen om gödselmedel.

Med den ändring som gäller produktion av vätgas i bilaga 1 till miljöskyddslagen genomförs ändringen av industriutsläppsdirektivet, med vilken produktion av vätgas genom elektrolys av vatten befriats från miljötillståndsplikten då kapaciteten att producera vätgas är högst 50 ton per dygn. Målet med ett snabbt genomförande av denna direktivändring är att främja skrivningen om främjande av produktion av vätgas i regeringsprogrammet. Målet med den tekniska ändringen av lagen om miljöskadefonden är att säkerställa att en miljöskadeavgift inte tas ut då inte heller miljötillstånd förutsätts för produktion av vätgas.

Med ändringen av 107 § i miljöskyddslagen, vilken gäller förgasning och pyrolys av avfall, genomförs ändringen av industriutsläppsdirektivet om kriterierna för att inte tillämpa regleringen kring förbränning och samförbränning av avfall på förgasning och pyrolys av avfall. Syftet med ett snabbt genomförande av denna direktivändring är att främja möjligheterna att använda förgasning och pyrolys i återvinning av ämnen som innehåller avfall.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Utstjälpning av snö i havet

Enligt miljöskyddslagen är det förbjudet att från en strand stjälp ut ämnen i havet i sänkings- eller bortskaffningssyfte. Enligt den gällande lagen gäller förbudet dock inte för utstjälpning av snö i havet. I propositionen föreslås att detta undantag slopas så att sänkings- och bortskaffningsförbudet gäller också för utstjälpning av snö i havet. Det föreslås att den ändring som gäller utstjälpning av snö träder i kraft tre år efter att lagen trätt i kraft.

4.1.2 Förtydligande av sänkings- och bortskaffningsförbudet

Ordalydelserna i miljöskyddslagens 18 § 2 mom. harmoniseras, eftersom två olika formuleringar använts i momentet vid hänvisning till förbuden sänkning i havet. De använda ordalydelserna har varit "sänkings- eller annat bortskaffningssyfte" och "sänkningssyfte eller bortskaffningssyfte". Den första formuleringen förstås så att sänkning alltid är verksamhet i bortskaffningssyfte. I vardagsspråk innebär sänkning dock inte i princip att den sker i bortskaffningssyfte. Följaktligen kan den sist nämnda tolkningen av momentet, förutom som den uppfattning av ordet som motsvarar vardagsspråket, också ses som en formulering som bättre främjar lagets syfte. I propositionen föreslås att formuleringen förtydligas så att ordet "annat" avlägsnas från den första meningen i momentet. På samma gång förtydligas att sänkning av ett ämne i havet för att förbättra havsmiljöns tillstånd inte är sådan förbuden verksamhet som avses i momentet.

4.1.3 Biogasanläggningar

I regeringens proposition föreslås bestämmelser om att biogasanläggningar som inrättas i anslutning till anmälningspliktiga djurstallar eller mindre djurstallar godkänns i anmälningsförfarandet. Förslaget gäller biogasanläggningar som behandlar naturgödsel och visst annat avfall som uppkommit djurstallet i fråga. En anläggning kan behandlas även avfall som består av naturmaterial och uppkommer i jord- och skogsbruk och som är oskadligt för miljön och hälsan. I en anmälningspliktig biogasanläggning är det enligt förslaget inte tillåtet att behandla klosettatten, det vill säga svart avloppsvatten.

Grundande av en biogasanläggning i anslutning till ett anmälningspliktigt djurstall förutsätter en ändring av anmälan om djurstallet. Med andra ord förutsätts i princip inte en egen separat anmälan om en biogasanläggning.

I huvudsak är biogasanläggningar som behandlar naturgödsel från djurstallar ofta långt standardiserade paketslösningar som levereras av professionella tillverkare, vars verksamhet inte omfattar avsevärd fallspecifik variation. En anläggnings miljökonsekvenser beror dock även på hur anläggningen används och var den placeras. I myndighetens anmälningsbeslut ska uppmärksamhet riktas på de föreskrifter som säkerställer tillräcklig uppehållstid för insatsvaror i anläggningen, ändamålsenligt underhåll av anläggningen och lagringslokalerna för avfall och rötresten.

Enligt avfallslagen har anmälningspliktiga djurstallar inte någon skyldighet att föra bok över avfall och inte heller rapportera avfall till tillsynsmyndigheten. Det är dock viktigt att för en biogasanläggning som inrättas i anslutning till ett djurstall få samma årliga sammandragsuppgifter om avfall och om den producerade biogasen som för

miljötillståndspliktiga biogasanläggningar. Därför föreskrivs en bokföringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter enligt 118 § i avfallslagen för biogasanläggningar som inrättas i anslutning till anmälningspliktiga djurstallar eller mindre djurstallar.

Biogasanläggningar som inrättas i anslutning till miljötillståndspliktiga djurstallar och biogasanläggningar som är separata från djurstallet förblir tillståndspliktiga.

4.1.4 Hänvisningen till lagen om gödselmedel

I 32 § i miljöskyddslagen görs korrigeringar av teknisk karaktär i författningshänvisningen och terminologin. Hänvisningen till lagen om gödselmedel ändras med en hänvisning till lagen om gödselmedel, med vilken lagen om gödselmedel upphävs. Lagen om gödselmedel har trätt i kraft den 16 juli 2022.

4.1.5 Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten

Med regeringens proposition genomförs ändringen om tillståndsplikten i industriutsläppsdirektivet i produktion av vätgas. Tabell 1 i bilaga 1 till miljöskyddslagen ändras enligt förslaget så att produktion av vätgas genom elektrolys av vatten är tillståndspliktig endast då kapaciteten att producera vätgas överstiger 50 ton per dygn.

På grund av ändringen i industriutsläppsdirektivet hör produktion av vätgas genom elektrolys av vatten inte längre till de miljötillståndspliktiga funktionerna, då anläggningens produktion av vätgaskapacitet är högst 50 ton per dygn. En miljöskadeavgift tas inte heller ut för sådan verksamhet. En ändring som gäller detta görs i lagen om miljöskadefonden. Punkten om tillverkning av oorganiska kemikalier i bilaga 1 till lagen om miljöskadefonden ändras enligt förslaget så att det i punkten föreskrivs att produktion av vätgas omfattas av skyldigheten att betala en avgift endast då vätgas inte produceras genom elektrolys av vatten. Till punkt D i bilaga 1 fogas en ny 12 punkt, enligt vilken skyldigheten att betala en årsavgift gäller för produktion av vätgas genom elektrolys av vatten då vätgasproduktionskapaciteten överstiger 50 ton per dygn.

4.1.6 Förgasning och pyrolys av avfall

Med regeringens proposition genomförs den ändring som gäller förgasning och pyrolys i industriutsläppsdirektivet. Miljöskyddslagens 107 § 2 mom. 1 punkten ändras enligt förslaget så att regleringen kring förbränning och samförbränning av avfall inte tillämpas på förgasnings- eller pyrolysanläggningar, om gaserna eller vätskorna från värmebehandling av avfall behandlas innan de förbränns i sådan omfattning att förbränningen orsakar mindre utsläpp än förbränningen av de minst förorenande bränslen på marknaden som skulle kunna förbrännas i anläggningen. En ytterligare förutsättning är att förbränningen, i fråga om andra utsläpp än kväveoxider, svaveloxider och stoft, inte orsakar större utsläpp än utsläppen från förbränning eller samförbränning av avfall. Jämfört med nuläget utvidgas undantaget i bestämmelsen i fråga från förbränning av gaser som uppkommer i värmebehandling även till förbränning av vätskor som uppkommer i värmebehandling. Dessutom slopas kraven på sluta klassificera gas som förbränns som avfall och jämförelsen av utsläpp från förbränning med utsläpp från förbränning av naturgas.

4.2 Huvudsakliga konsekvenser

4.2.1 Utstjälpning av snö i havet

4.2.1.1 Konsekvensernas inriktning

Konsekvenserna av utstjälpning av snö i havet riktar sig i huvudsak på Helsingfors stad och vissa hamnar, som stjälp ut hamnområdets snö i havet. Konsekvenserna riktar sig också på övriga städer eller kommuner som eventuellt stjälp ut snö i havet. För närvarande finns dock inte exakt information om hur många städer eller kommuner som stjälp ut snö i havet. Enligt den utredning som miljöministeriet låtit utföra var Helsingfors stad den enda stad eller kommun som stjälp ut snö i havet, men utredningen riktade sig endast på vissa städer och kommunerna och uppgifterna i utredningen är med andra ord inte nödvändigtvis fullständigt täckande. Utöver Helsingfors stjälp åtminstone Hangö stad ut snö i havet. Utstjälpning av snö i havet är dock inte allmän praxis i hela landet.

Ett förbud mot utstjälpning av snö i havet skulle leda till ett behov av att med snabb tidtabell förnya metoderna för att smälta snö och införa nya platser för snömottagning på land. Ett förbud skulle leda till ett behov av att ersätta snömottagningsplatsen på Årholmen i Helsingfors med andra metoder. Förbudet skulle orsaka i synnerhet ekonomiska konsekvenser och miljökonsekvenser för Helsingfors stad. Konsekvenserna för enskilda hamnar skulle vara mindre, men det är utmanande att göra en exakt uppskattning av dessa, med beaktande av att inga omfattande utredningar har gjorts om utstjälpningen av snö i hamnarna och de nuvarande utstjälpningsmängderna är inte ens nödvändigtvis kända av hamnarna, eftersom snön oftast plogas direkt i havet.

Utöver Helsingfors riktar sig konsekvenserna åtminstone på Hangö stad, vars geografiska läge på en udde gör det svårt att transportera snö annanstans. På samma sätt som i Helsingfors gäller problemet i synnerhet för området i Hangö stadsjärna. Ett förbud mot att stjälp ut snö i havet skulle förutsätta nya snöarrangemang av Hangö stad och sannolikt skulle det orsaka kostnader på grund av att snö lastas, transporteras och läggs på hög. Enligt Hangö stad behöver staden till exempel ny planläggning och infrastruktur, maskininvesteringar samt områdesreserveringar med dagvattensystem. Dessutom skulle mängden personarbete öka.

Helsingfors stad har föreslagit att ersätta utstjälpningen av snö i havet med snömottagningsplatser på land och snösmältningsmaskiner som placeras på stränderna, vilka drar nytta av havsvatten i smältningen. Helsingfors skulle därtill behöva nya platser för deponering på land och extra materiel på grund av de längre transportsträckorna. Enligt Helsingfors skulle förflytnings- och nåbarhetsproblem eventuellt uppstå för räddningsfordon och kollektivtrafiken. Staden skulle dock fortfarande vara skyldig att sörja för underhållet av gator och att räddningsvägarna på fastigheterna är öppna. På grund av smältnings- och filtreringsenheterna skulle bosättningen drabbas av i synnerhet buller- och landskapsolägenheter och eventuellt av andra olägenheter på grund av den ökade trafiken. Enligt Helsingfors kan anläggningarna dock forslas bort till sommaren och området kan följaktligen användas även för annan verksamhet. Dessutom är det möjligt att bygga sikt- och bullerhinder runt området. Enligt Helsingfors skulle särskild uppmärksamhet riktas på placeringen av anläggningarna, landskapsarkitekturen och trafikplaneringen.

4.2.1.2 Miljökonsekvenser

För närvarande anses en vinter med omkring 50 000 snölass vara en normal vinter. Ungefär varannan vinter är en sådan. Vintrar som är snörikare än i snitt förekommer å sin sida med

ungefär fem års mellanrum och snölassvolymen är då omkring 125 000. Under en snörik vinter är volymen över 200 000 och sådana förekommer med omkring 10 års mellanrum. Snömängderna kan dock öka i framtiden. Enligt Meteorologiska institutets rapport (Ilmastonmuutos pääkaupunkiseudulla, 2023, s. 17) är nederbörden under framtida vintrar sannolikt större än tidigare, vilket även kan innebära en uppgång i snömängderna och ett större tryck på de nuvarande snömottagningsplatserna. Enligt Meteorologiska institutets uppskattning kan nederbördsmängderna utifrån medelvärdet i modelleringsresultaten öka med omkring tio procent mellan oktober och april. Det råder dock inte full visshet om vilken riktning ändringen tar, men på vintern är det avsevärt sannolikare att nederbördsmängden ökar än att den minskar.

För närvarande är snömottagningsplatsen på Ärtholmen den viktigaste i Helsingfors. Dess kapacitet är omkring 60 000 lass per vinter, vilket motsvarar 29 procent av alla snömottagningsplatser i staden. I snitt förs omkring 16 000 snölass årligen till Ärtholmen, det vill säga omkring 20 procent av all snö i staden. Det är möjligt att ta emot omkring 1 200 snölass per dygn. Av snölassen kommer omkring 40 procent från Helsingfors stad och omkring 60 procent från fastigheterna. Ärtholmen har varit i användning i synnerhet för att det inte funnits något ersättande utrymme för snö i stadskärnan.

Under en vinter med omkring 120 000 snölass är transportsträckan omkring 868 446 kilometer med nuvarande nätverk, koldioxidutsläppen uppgår till 808 ton, den genomsnittliga transportsträckan är 3,5 kilometer och den maximala transportsträckan är 8,7 kilometer. Helsingfors har uppskattat att utan snömottagningsplatsen på Ärtholmen ökar de sammanräknade transportsträckorna till 1 278 646 kilometer, koldioxidutsläppen till 1 189 ton, den genomsnittliga transportsträckan till 5,2 kilometer och den maximala transportsträckan till 13,1 kilometer. Den procentuella andelen för de sammanräknade transportsträckorna, koldioxidutsläppen och den genomsnittliga transportsträckan skulle öka med 47 procent och de maximala transportsträckorna med 51 procent.

Uppgången i transportsträckorna skulle följaktligen ha tydliga miljökonsekvenser i synnerhet på grund av koldioxidutsläppen. Å andra sidan har Helsingfors uppskattat att en ökad användning av smältningsanordningar förkortar transportsträckorna, då trafiken fördelas till de närmaste smältningsobjekten, vilket å sin tur bidrar till att minska koldioxidutsläppen. Transporten kan också orsaka stockningar på trafiklederna och buller i stadens utfarter och snömottagningsplatser samt i närheten av dessa.

På näset i Helsingfors orsakas bullerolägenheter för närvarande av snötransporten till Ärtholmen. Om nätverket däremot spriddes över flera snömottagningspunkter, skulle bullerolägenheter fördela sig över fler områden. I och med de nya snötransportruterna skulle antalet klagomål på grund av buller förmodligen öka. Helsingfors stad har gjort ett bullertest på Busholmen och enligt bullermodelleringarna och -mätningarna i testet orsakar transporttrafiken sannolikt dock inte buller som stör invånarnas nattsömn. Bullret anses vara småskaligt och orsaka olägenheter endast för de boende i de närmaste byggnaderna. Det är möjligt att påverka bullret till exempel med användningsanvisningar för skoplastare och restriktioner för användningstiden.

Ett förbud mot utstjälpning av snö i havet medför utmaningar för Helsingfors stad i synnerhet under de allra snörikaste vintrarna. En vinter med över 100 000 snölass orsakar utmaningar och en vinter med över 200 000 snölass orsakar betydande utmaningar. Dessutom är smältningsanordningarna exponerade för driftsavbrott på grund av tilltäppningar och ordinarie underhållsarbeten. Helsingfors stad har föreslagit att havsmottagningsplatsen bevaras som en reservmottagningsplats i situationer där det i Helsingforsområdet snöar avsevärt mer än vad

landmottagningsplatserna, smältningsanläggningarna och reservmottagningsplatserna kan hantera.

Användningen av snösmältningsmaskiner undanröjer inte helt det mikroplastproblem som orsakas av utstjälpningen av snö i havet. Å andra sidan är det sannolikt att sådana mängder stort skräp och fasta ämnen inte når havet som då snö stjälpas ut direkt i havet. Dessutom minskar risken för att till exempel snö som är förorenad av olja eller ett annat skadligt ämne direkt når havet. När snö stjälpas ut direkt i havet upptäcker man nödvändigtvis inte tillräckligt tidigt hur förorenad snön är av skräp eller skadliga ämnen.

Mikroplastutsläpp är ett centralt problem för smältnings- och filtreringsenheterna för snö. Filtreringsenheterna i anordningarna kan avlägsna mikroplast, smuts och skräp som är större än omkring en millimeter. Ett tätare filtreringssystem är väldigt känsligt för tilltäppningar och kräver kontinuerligt underhåll av filtret, vilket skulle orsaka driftsavbrott och en sänkning av anordningarnas kapacitet. Följaktligen är filtrering av mindre mikroplaster (0,001–1 millimeter) inte en lämplig eller kostnadseffektiv teknologi för filtrering. Jämfört med en havsmottagningsplats är fördelen dock att större bitar (över en millimeter) fastnar i filtreringssystemet. Enligt Helsingfors stad är det möjligt att i filtreringsenheterna avlägsna en avsevärd del av skräpet och mikroplastpartiklarna i snön.

Enligt Helsingfors stad skulle smältvattnet stjälpas ut antingen i dagvattennätet, som leder till havet, eller direkt i havet. Udstjälpning av ett ämne (med andra ord även snö som smälts till vatten) är dock inte tillåtet enligt 18 § i miljöskyddslagen, utan smältvatten ska avledas till dagvattennätet.

4.2.1.3 Ekonomiska konsekvenser

Helsingfors stad, vissa hamnar och andra städer eller kommuner som stjälpas ut snö i vattendrag skulle orsakas extra kostnader på grund av längre snötransportsträckor. En annan avsevärd kostnadspost skulle sannolikt utgöras av kostnaderna för anskaffningen av snösmältningsanordningar och användningen av dessa. De ekonomiska konsekvenserna beror på med vilka metoder snömottagningsplatserna ersätts. Ett förbud mot utstjälpning av snö med en övergångstid på tre år skulle orsaka ett stort tryck på i synnerhet Helsingfors stad att införa nya behandlingsmetoder eller snömottagningsplatser och följaktligen också stora kortfristiga kostnader.

En förutsättning för att sluta stjälpas ut snö i havet är att Helsingfors gör omfattande ekonomiska investeringar i nya och reparerbara landmottagningsplatser och i nätet av smältningsanordningar. Till exempel snösmältningsmaskinerna kräver stora investeringar. Dessutom är anordningar inte tillgängliga direkt som så kallade paketlösningar. Smältnings- och filtreringsenheterna för snö är inte teknologiska produkter som kan köpas färdiga, utan man strävar efter att utveckla anordningarna till exempel för att öka kapaciteten och förbättra driftsäkerheten och reningsnivån. De anordningar som Helsingfors testat använder bland annat returenergi från fjärrvärme och pumpat havsvatten. Kostnaden för den energi som behövs för att pumpa havsvatten uppgår enligt Helsingfors till omkring fem euro per snölass. Övriga kostnader för anordningen utgörs till exempel av kostnaderna för filtrering, drift, service och underhåll samt för personal och maskiner. På grund av energikostnaderna är driftskostnaderna för anordningarna sannolikt dyrare än verksamheten vid havsmottagningsplatsen.

Helsingfors stad har planerat att lägga ner utstjälpningen i havet före år 2033, vilket förutsätter användning av smältnings- och filtreringsenheter. Helsingfors stad har uppskattat att investeringskostnaderna för smältnings- och filtreringsenheterna under åren 2024–2033 uppgår

till omkring 42 miljoner euro. Priset på en enhet är följaktligen omkring två miljoner euro. Enligt Helsingfors stads uppskattning uppgår kostnaderna för investeringarna i landmottagningsplatserna till omkring 60 miljoner euro. En del av snömottagningsplatserna på land skulle dock ersätta nedläggningen av mottagningsplatserna på grund av att den tätare stadsstrukturen, och konsekvensen anknyter följaktligen inte direkt till nedläggningen av mottagningen i havet. Helsingfors har planerat att investera i omkring 2–3 smältnings- och filtreringsanordningar per år. Helsingfors stads uppskattningar av de ekonomiska konsekvenserna baserar sig på dess egen plan, enligt vilken utstjälpningen i havet slopas före år 2033. Kostnaderna skulle sannolikt vara större och de stora investeringskostnaderna skulle uppstå under en väldigt kort tidsperiod, om utstjälpning av snö i havet förbjuds med en övergångstid på tre år.

4.2.1.4 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen anses i princip inte ha betydande konsekvenser för myndigheternas verksamhet. Konsekvenserna beror dock delvis på hur till exempel Helsingfors stad, eventuella andra städer eller kommuner och hamnar beslutar att ersätta utstjälpningen i havet. Övervakningen av snösmältningsmaskiner är exempelvis sannolikt mer arbetskrävande för miljöskyddsmyndigheterna än övervakningen av en enskild havsmottagningsplats. I den modell som Helsingfors planerat uppgår antalet maskiner på de olika stränderna till sammanlagt 21 och övervakningen av utsläppen från dessa kan öka den kommunala miljöskyddsmyndighetens arbetsmängd. Det är även möjligt att miljöskyddsmyndigheten får till uppgift att bland annat avgöra de sammantagna konsekvenserna av maskinerna.

Ett förbud mot utstjälpning av snö i havet, i synnerhet med en kort övergångstid på tre år, kan i en besvärlig snösituation försvåra räddningsmyndigheternas verksamhet i synnerhet i stadskärnan i Helsingfors.

4.2.2 Förtydligande av sänkings- och bortskaffningsförbudet

Syftet med gällande 18 § 2 mom. har inte varit att förbjuda att ett ämne sänks i havet för att förbättra havsmiljöns tillstånd. Genom att förtydliga ordalydelsen i bestämmelsen säkerställs att bestämmelsen inte tolkas felaktigt. Tillämpningsområdet för bestämmelsen omfattar med andra ord inte att ett ämne dumpas i havet, om syftet är att förbättra havsmiljöns tillstånd. Förtydligandet kan ha positiva miljökonsekvenser, och i och med detta underlättas tolkningen av bestämmelsen och användningen av ämnen som förbättrar miljötillståndet ökar. Preciseringsen av ordalydelsen i 18 § 2 mom. i miljöskyddslagen förtydligar tolkningen av lagen för de myndigheter som tillämpar den.

4.2.3 Biogasanläggningar

4.2.3.1 Miljökonsekvenser

En biogasanläggnings miljökonsekvenser beror på praxis som tillämpas i anläggningen och spridningen av rötresten. I produktionskedjan för biogas orsakas utsläpp av gasform såsom metan-, dikväveoxid- och ammoniakutsläpp. Anläggningarnas metanutsläpp varierar från småskaliga utsläpp till så mycket som 20 procent av hela anläggningens metanproduktion. Även ammoniakutsläppen kan vara stora. Utsläpp av dikväveoxid bildas däremot vid användning av all kvävegödsel och det är svårt att minska dessa. Dikväveoxidutsläpp i anknytning till biogasanläggningarnas verksamhet beror på mikrobverksamheten i jordmånen på grund av spridningen av rötresten på åkrarna. Biogasanläggningarnas konstruktioner och användnings- och underhållspraxis har en avsevärd inverkan i synnerhet på metan-, dikväveoxid- och

ammoniakutsläppen. Bristfällig praxis leder till växthusgasutsläpp och följaktligen till att klimatresiliensen i produktionen försämras. Om uppmärksamhet riktas på hanteringen av utsläpp från en biogasanläggning, genererar behandlingen av naturgödsel i en biogasanläggning dock klimatfördelar jämfört med vanlig behandling.

Det är möjligt att påverka utsläpp i gasform från en biogasanläggning i synnerhet med längden på uppehållstiden för insatsvaror i biogasreaktorn. Mängden insatsvaror måste sättas i proportion till reaktorns storlek, så att uppehållstiden för insatsvaror är tillräckligt lång och möjliggör nedbrytning av organiska ämnen och produktion och tillvaratagande av biogas. Om uppehållstiden är för kort, kan inte all biogas som är tillgänglig tas tillvara. I så fall lämnar ett lättnedbrytbart ämne i rötresten, varvid röttningsprocessen kan fortsätta under lagringen och orsaka en avsevärd utsläppsrisk. Om reaktorn är liten i förhållande till insatsvarorna och uppehållstiden följaktligen är kort, ska reaktorn åtföljas av en gasbassäng som är utrustad med tillvaratagande av gas. Alternativt ska reaktorn vara tillräckligt stor för att säkerställa en lång uppehållstid och nedbrytning av insatsvaror.

Det är möjligt att försöka minska de skadliga klimatkonsekvenserna av biogasanläggningar genom att minska gasutsläppen från reaktorn. Följaktligen är det behövligt att i anmälningsbeslutet ålägga en verksamhetsutövare att följa eventuella metan- och andra biogasläckage och att snabbt förhindra läckage. I anmälningsbeslutet kan miljötillståndsmyndigheten förutsätta ett underhållsprogram eller uppföljning av metanläckage av anläggningen. Verksamhetsutövarens och anläggningsleverantörens underhållspersonal ska följa uppkomsten av metanläckage. Det är sannolikt att verksamhetsutövaren observerar eventuella metanläckage även utan föreskrifter som meddelats i anmälningsbeslutet, eftersom förhindrande av metanläckage har ekonomiska fördelar även för verksamhetsutövaren. Dessutom är det nödvändigt att följa läckage även på grund av arbets- och brandsäkerheten, eftersom största delen av de anslutningar som eventuellt läcker finns inne i byggnaderna eller konstruktionerna.

Utöver uppehållstiden för insatsvarorna, påverkas utsläppen av lagringen av rötresterna och de fraktioner som processerats av dem. Oberoende av anläggningsstorleken och insatsvarorna, ska uppmärksamhet riktas på praxis som minskar biogasanläggningens utsläpp. Med tanke på hanteringen av utsläpp i produktionskedjan är det viktigt att underhållet av anläggningen görs på ändamålsenligt sätt och i rätt tid samt att konstruktionerna är intakta och hållbara. Däremot finns det lite information om konsekvenserna av vidareförädling av rötrester för utsläpp av gasform. I samband med spridning av rötrester ska man använda spridningsmetoder som minskar ammoniakutsläppet, men i princip ökar användningen av rötrester inte till exempel utsläppen av dikväveoxid jämfört med oprocesserat naturgödsel.

En biogasanläggning främjar i sig inte överföringen av rötrester eller naturgödsel, eftersom behandlingen inte avsevärt minskar massamängderna. Jämfört med obehandlat naturgödsel är de rötrester som uppkommer i en biogasanläggning dock av jämnare kvalitet, mer hygieniska och de luktar mindre. De luktolägenheter som uppkommer som en följd av rötning minskar klart jämfört med obehandlat naturgödsel. Av växthusgasutsläppen bildas största delen av lagringen av rötrester, men utsläppen är avsevärt mindre än för obehandlat naturgödsel. Vid rötning förblir näringsämnenas totalkoncentration oförändrad, men näringsämnena ändras till en löslig form som bättre kan användas av växter och naturgödselns kvalitet förbättras. Å andra sidan ökar även risken för avrinning av näringsämnen om rötrester används i för hög grad, eftersom näringsämnena i löslig form orsakar mer olägenheter i vattendragen. Dessutom orsakar lagring av rötrester luktolägenheter, risk för avrinning av näringsämnena och utsläpp i luften. Det bör finnas ett användningsobjekt för rötrester antingen i näromgivningen eller så borde den förädlas och transporteras längre bort för att återvinnas.

I allmänhet är det buller som orsakas av en biogasanläggning lågt och det begränsar sig till anläggningsområdet. Trafikbullret kan öka en aning, men trafiken är i huvudsak förlagd till gården.

Biogasanläggningarna bedöms allmänt ha vissa positiva miljökonsekvenser, eftersom behandling som är förenlig med god praxis av naturgödsel i en biogasanläggning genererar klimatfördelar, ökar näringsämnenas löslighet och minskar luktolägenheterna jämfört med vanlig behandling av naturgödsel. Om anläggningens reaktor, lagringscisterner och rörsystem är täta, orsakar normal verksamhet i anläggningen inte utsläpp i jordmånen, vattendragen eller grundvattnet. Om god praxis iaktas i anläggningarna, borde de skadliga miljökonsekvenserna bli små. Verksamheten i biogasanläggningar har därtill flera indirekta, positiva miljökonsekvenser. Utöver att luktolägenheterna minskar, sjunker naturgödselns viskositet under processen, vilket leder till mindre förbrukning av bränsle under spridningen. Torrfraktioner som avskiljs från rötresten kan användas på en gård som torrströn, vilket kan ersätta användning av till exempel torv. Under processen förstörs även ogräsväxternas frön, vilket minskar risken för att till exempel flyghavre sprids.

Propositionen om biogasanläggningar bedöms inte orsaka betydande miljökonsekvenser. Inrättandet av biogasanläggningar i anslutning till anmälningspliktiga djurstallar, vilka behandlar avfall från detta djurstall, förtydligas och underlättas något i och med propositionen. Totalt bedöms propositionen ha vissa positiva konsekvenser i synnerhet för luktolägenheterna av djurstallsverksamhet och utnyttjandet av näringsämnen. Om byggandet av biogasanläggningar ökar i och med propositionen, kan luktolägenheterna öka en aning på grund av störningssituationer i biogasanläggningarnas verksamhet. Totalt sett minskar dock behandling av naturgödsel i en biogasanläggning de luktolägenheter som orsakas av naturgödsel.

Enligt förslaget är det tillåtet att i en biogasanläggning behandla också avfall som uppstår i jord- och skogsbruk och innehåller naturmaterial som inte är skadliga för miljön och hälsan, till exempel gräs. Detta avfall kan ha sitt ursprung även i ett annat än det anmälningspliktiga djurstallet, i vars anslutning biogasanläggningen byggs. Behandlingen av sådant avfall i en biogasanläggning bedöms inte orsaka avsevärda miljökonsekvenser. I det kommunala anmälningsförfarandet ska man dock beakta att tillräckliga lagringsutrymmen ska reserveras för detta avfall, liksom också en tillräcklig spridningsareal för rötresten.

4.2.3.2 Ekonomiska konsekvenser

Under de närmaste åren inrättas enligt uppskattning 70–80 nya biogasanläggningar. Miljötillstånd förutsätts dock fortfarande för största delen av anläggningarna. I förväg är det svårt att bedöma hur många anmälningspliktiga anläggningar som i övrigt inrättas och hur mycket antalet ökar i och med ändringen av regleringen. Tidigare har det dock kommit fram situationer där utövare av djurstallsverksamhet inte velat inrätta biogasanläggningar på grund av att verksamheten varit tillståndspliktig. Därför är det möjligt att förmoda att då biogasanläggningar som inrättas i anslutning till anmälningspliktiga djurstallar och behandlar insatsvaror från den egna gården övergår till anmälningsförfarandet, kan antalet anmälningspliktiga gasanläggningar öka något. Dessutom gör ändringen förfarandet smidigare för de anläggningar som också i övrigt hade inrättats och den minskar aktörens kostnader något jämfört med en situation, där miljötillstånd ska ansökas för dessa biogasanläggningar.

Totalt sett har avgifterna inom anmälnings- och tillståndsförfarandet dock endast en liten inverkan på inrättandet av biogasanläggningar. Anläggningarna är dyra investeringar och inrättandet av dessa påverkas främst av denna verksamhets lönsamhet. Anmälnings- och

tillståndsavgifterna uppgår till några tusen euro. Dessutom är det sannolikt att kostnaderna för en anmälan om ett djurstall är högre än för en anmälan eller ett tillstånd för en biogasanläggning, eftersom behandlingen av djurstallar är mer utmanande och komplicerat ur myndigheternas synvinkel.

Fördelen med anmälningsförfarandet är den tidsfrist på 120 dygn som förelagts för det, vilken ur verksamhetsutövarens synvinkel är kort, men också förutsägbar och tydlig. Handläggningstiderna för biogasanläggningar i tillståndsförfarandet har varierat i de olika kommunerna och en verksamhetsutövare kan då en tillståndsansökan lämnas in inte med visshet veta hur länge handläggningen kommer att ta. Handläggningstiden har i snitt varit omkring fem månader. I handläggningstiderna kan det dock förekomma kommunspecifik variation i hög grad och till exempel enligt Uleåborgsregionens miljöväsen har handläggningstiden i typfallet varit omkring åtta månader.

4.2.3.3 Konsekvenser för myndigheterna

Största delen av biogasanläggningarna har för närvarande ett miljötillstånd som beviljats av regionförvaltningsverket eller den kommunala miljöskyddsmyndigheten. I vissa fall har biogasanläggningarnas verksamhet godkänts i anmälningsförfarandet på beslut av den kommunala miljöskyddsmyndigheten.

De konsekvenser som riktar sig på kommunerna och miljöskyddsmyndigheterna beror på om de anläggningar som övergår till anmälningsförfarandet tidigare omfattats av det kommunala tillståndsförfarandet eller om de godkänts med ett annat förfarande, såsom ett utlåtande. De biogasanläggningar som nu övergår till anmälningsförfarandet har tidigare varit i det kommunala tillståndsförfarandet. Enligt underpunkt f i 2 § 2 mom. 12 punkten i förordningen om miljöskydd har kommunen, som miljöskyddsmyndighet, ansvaret för att behandla annan än i underpunkterna a–e eller 1 § 13 punkten underpunkterna a och d–g avsedd behandling av avfall som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen, när behandlingen sker yrkesmässigt eller i en anläggning och den mängd avfall som behandlas underskrider 20 000 ton per år. Den årliga behandlingsvolymen är även i de biogasanläggningar som är föremål för ändring under 20 000 ton. Propositionen innebär att rättsläget förtydligas även ur myndigheternas synvinkel.

I regel kan förslaget om att överföra biogasanläggningar som inrättas i anslutning till anmälningspliktiga djurstall till anmälningsförfarandet i viss mån lindra myndigheternas administrativa börda, eftersom den kommunala miljöskyddsmyndigheten i princip fattar anmälningsbeslut som gäller djurstallar och biogasanläggningar och en anmälan om en biogasanläggning kan behandlas som en ändring av en anmälan om ett djurstall. Samma myndigheter övervakar verksamheten vid bägge två.

4.2.4 Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten

4.2.4.1 Miljökonsekvenser

Miljökonsekvenserna av produktion av vätgas genom elektrolys av vatten är i princip små. Elektrolyprocessen förbrukar mycket ström och den mest betydande eventuella skadliga miljökonsekvensen är avledningen av värmeenergi som bildas i processen till vattendragen. Man kan dock förmoda att man av ekonomiska orsaker i första hand försöker utnyttja värmeenergi till exempel som fjärrvärme. Avgränsningen av vätgasproduktion genom elektrolys av vatten i en mängd på högst 50 ton per dygn från miljötillståndsplikten bedöms utifrån denna grund och med beaktande av elektrolyprocessens karaktär inte ha skadliga miljökonsekvenser. Indirekta skadliga miljökonsekvenser av produktion av vätgas kan orsakas

av utsläppen från användningen av ström i produktionen. Indirekta positiva miljökonsekvenser kan orsakas av att produktion av vätgas som baserar sig på elektrolys ersätter produktion av vätgas av fossilt ursprung eller om den producerade vätgasen ersätter fossila råvaror i industrin. I miljötillståndprocesserna behandlas dock inte indirekta miljökonsekvenser av tillståndspliktig verksamhet.

4.2.4.2 Ekonomiska konsekvenser

Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten och förbrukningen av vätgas förväntas öka avsevärt i Finland i framtiden. Över 20 projekt kring produktion av vätgas som baserar sig på elektrolys av vatten och som befann sig i de olika planeringsfaserna pågick i Finland vid ingången av år 2024. Den behöriga miljötillståndsmyndigheten för produktion av vätgas utgörs av den statliga miljötillståndsmyndigheten. Den målsatta genomsnittliga handläggningstiden för en ansökan om tillstånd för ny verksamhet är 10 månader hos den statliga miljötillståndsmyndigheten. Enligt statsrådets förordning om avgifter till regionförvaltningsverken år 2024 (1171/2023) uppgår den avgift som tas ut för direktivanläggningar inom kemisk industri enligt 4 punkten i tabell 1 i bilaga 1 till miljöskyddslagen till 52 800 euro. I och med den föreslagna lagändringen befrias anläggningar som genom elektrolys av vatten producerar högst 50 ton vätgas per dygn från miljötillståndsplikten, varvid dessa anläggningsinvesteringar besparas på avgiften för tillståndshandläggningen och den tid som tillståndshandläggningen kräver.

Enligt förslaget avlägsnas skyldigheten att betala en miljöskadeavgift för anläggningar som genom elektrolys av vatten producerar högst 50 ton vätgas per dygn. Ändringen av skyldigheten att betala avgiften bedöms inte ha betydande konsekvenser för antalet betalningsskyldiga anläggningar och de avgifter som flyter in till miljöskadefonden. För närvarande planeras omkring 20 anläggningar för produktion av vätgas, men närmare uppgifter om deras storlek har inte varit tillgängliga vid beredningen av propositionen. Det finns högst ett fåtal verk samma anläggningar vars skyldighet att betala en miljöskadeavgift undanröjs. Lagen om miljöskadefonden träder dock i kraft den 1 januari 2025 och den föreslagna ändringen enligt denna proposition i lagen träder i kraft först den 1 mars 2025, varför de aktuella anläggningarna är skyldiga att betala en miljöskadeavgift för verksamheten år 2025. I varje fall bedöms nedgången i de avgifter som flyter in i förhållande till de avgifter som flyter in årligen till miljöskadefonden vara liten bedömt som en helhet.

4.2.4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Avlägsnandet av elektrolys av vatten som producerar vätgas i en omfattning på högst 50 ton per dygn från miljötillståndsplikten minskar i viss mån arbetsmängden för statens miljötillstånds- och tillsynsmyndigheter, om investeringarna i produktion av vätgas på grund av lagändringen riktar sig på självständiga vattenelektrolysanläggningar av denna storleksklass, vilka inte behöver miljötillstånd av staten på grund av en annan orsak. En sådan annan orsak på grund av vilken verksamheten fortfarande förutsätter miljötillstånd av staten kan vara till exempel vidareförädling av vätgas i samma anläggningshelhet till en annan produkt inom kemisk industri, såsom metan, metanol eller ammoniak. Inga nya uppgifter föreskrivs för de kommunala myndigheterna enligt förslaget. En vattenelektrolysanläggning som befriats från den allmänna tillståndsplikten kan i enlighet med 27 § 2 mom. 3 punkten i miljöskyddslagen förutsätta miljötillstånd av den kommunala miljömyndigheten, om verksamheten kan orsaka oskäligt besvär enligt 17 § 1 mom. i lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920). Behovet av ett kommunalt miljötillstånd kan dock anses vara jämförelsevis osannolikt, eftersom elektrolys av vatten, med beaktande av processens karaktär, i princip inte kan förväntas orsaka

betydande skadliga miljökonsekvenser och följaktligen inte heller oskäligt besvär enligt lagen angående vissa grannelagsförhållanden.

4.2.5 Förgasning och pyrolys av avfall

4.2.5.1 Miljökonsekvenser

Den ändring som gäller förgasning och pyrolys av avfall i 107 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen bedöms inte ha avsevärda skadliga miljökonsekvenser. Om ändringen innebär en uppgång för förgasning eller pyrolys av avfall, orsakar dessa nya funktioner miljökonsekvenser i form av till exempel utsläpp i luften. I regleringen ställs dock fortfarande strikta krav på utsläpp. Utsläpp av kväve, svaveloxider och stoft får inte överskrida de utsläpp som orsakas vid förbränning av sådana minst förorenande bränslen som är tillgängliga på marknaden, vilka skulle kunna förbrännas i anläggningen. I fråga om övriga bränslekomponenter får utsläppen inte överstiga utsläppen av förbränning eller samförbränning av avfall.

Förgasning och pyrolys av avfall, på vilka undantaget enligt 107 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen fortfarande tillämpas, förblir fortfarande miljötillståndspliktig verksamhet och statens miljötillståndsmyndigheter fungerar som tillståndsmyndighet. För att det ska gå att bevilja miljötillstånd krävs bland annat att verksamheten, med beaktande av tillståndsvillkoren och verksamhetens placering, inte i sig eller tillsammans med andra verksamheter medför någon betydande hälso- eller miljöolägenhet. Indirekta positiva miljökonsekvenser kan också orsakas av att uppgången i förgasning eller pyrolys av avfall främjar avfallshanteringen och återvinningen av material som ingår i avfallet. I miljötillståndprocesserna behandlas dock inte indirekta miljökonsekvenser av tillståndspliktig verksamhet.

4.2.5.2 Ekonomiska konsekvenser

I Finland verkar en avfallsförbränningsanläggning som använder förgasningsteknologi och producerar elström och fjärrvärme. Pyrolysteknologi används tillsvidare inte i avsevärd grad för avfall i Finland, men pyrolys har väckt intresse som en möjlighet i synnerhet för kemisk återvinning av plastavfall. Med de ändringar som gäller förgasning och pyrolys i miljöskyddslagen lindras kriterierna för de situationer där förgasning och pyrolys är undantagna tillämpningen av lagstiftningen kring avfallsförbränning. Det kan bedömas att lagändringen ökar incitamenten att investera i utnyttjande av avfall som baserar sig på förgasning och pyrolys.

4.2.5.3 Konsekvenser för myndigheterna

Om den föreslagna ändringen som gäller förgasning och pyrolys i 107 § 2 mom. 1 punkten ökar investeringarna i förgasnings- och pyrolysanläggningar för avfall, ökar arbetsmängden hos statens miljötillstånds- och tillsynsmyndigheter i motsvarande grad. Inga nya uppgifter föreskrivs för de kommunala myndigheterna enligt förslaget. Även i fortsättningen är statens tillstånds- och tillsynsmyndigheter behöriga miljömyndigheter för förgasnings- och pyrolysanläggningar.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Utstjälpning av snö i havet

Bevarande av nuläget kan anses vara det tydligaste alternativet till ett förbud mot utstjälpning av snö i havet. Det skulle dock inte motsvara skrivningen i regeringsprogrammet. Dessutom har problem som gäller i synnerhet imagekonsekvenserna av utstjälpning i havet och mikropplastutsläpp identifierats i nuläget. Generellt anser medborgarna att utstjälpning av snö i havet inte är godtagbart och fortsättning av verksamheten kan försvaga förtroendet för såväl en rättvis miljöreglering som för miljöskyddsmyndigheterna. Om nuläget bibehålls, innebär det att aktörerna helt och hållet har till uppgift att bedöma om utstjälpning i havet ska avslutas och att genomföra ändringen. Till exempel har Helsingfors för avsikt att avsluta utstjälpningen av snö i havet före år 2033, men det finns inte visshet om att målet uppnås. Helsingfors planerar också att bevara snömottagningsplatsen på Ärtholmen som reservmottagningsplats.

Ett annat alternativ vore att föreskriva antingen all utstjälpning av snö eller utstjälpning av snö i havet som miljötillståndspliktig verksamhet. Till exempel snömottagningsplatsen på Ärtholmen har ett miljötillstånd, som närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland förutsatte utifrån att verksamheten kan orsaka förorening som kan jämföras med förorening av ett vattendrag i havsområdet. Även flera hamnars miljötillstånd innehåller föreskrifter om utstjälpning av snö i havet eller deponering av snö på land. Fördelen med en miljötillståndsplikt är att regleringen är tydlig. Å andra sidan är det redan enligt den nuvarande regleringen möjligt att förutsätta ett miljötillstånd av snömottagningsplatserna (såväl på land som i havet). Grunden för miljötillståndsplikten för en snömottagningsplats kan vara en eventuell olägenhet för grannlagsförhållandena eller att dagvatten leds till en fåra eller ett vattendrag. Grunden för ett tillstånd enligt vattenlagen kan vara en eventuell översvämnings- eller vattendränkningrisk. Vid behov kan den kommunala miljöskyddsmyndigheten ingripa i nedskräpning eller andra olägenheter som orsakas av verksamheten vid en snömottagningsplats med en enskilt föreskrift enligt 125 § i avfallslagen. Kommunen kan vid behov ges också preciserande allmänna miljöskyddsföreskrifter som preciserar miljöskyddslagen och -förordningen om snömottagningsplatserna och skötseln av dessa. Därför har det ansetts att det inte är behövligt att allmänt förutsätta miljötillstånd för utstjälpning av snö.

5.1.2 Förtydligande av sänkings- och bortskaffningsförbudet

I stället för att ändra sänkings- och bortskaffningsförbudet hade det varit möjligt att lämna förbudet oförändrat. Om ordalydelsen och tolkningen inte förtydligas, tolkar myndigheterna sannolikt förbudet på olika sätt och i fortsättningen behöver de också tolkningshjälp i situationer där de tillämpar lagen. I värsta fall kan användning av ämnen som förbättrar miljötillståndet förhindras på grund av felaktig tolkning av bestämmelsen.

5.1.3 Biogasanläggningar

I stället för anmälningsförfarandet har bevarande av nuläget bedömts som ett alternativ. Största delen av biogasanläggningarna har ett miljötillstånd som beviljats av regionförvaltningsverket eller den kommunala miljöskyddsmyndigheten. Å andra sidan har en del godkänts i anmälningsförfarandet. En del av anläggningarna har behandlats som en del av ett djurstall utan att tillämpa grunden för ansökan om tillstånd för avfallsbehandling, även om biogasanläggningarna anses behandla avfall yrkesmässigt eller i en anläggning. I nuläget har

det funnits tolknings- och tillämpningsproblem som lett till varierande praxis. I detta fall tillgodoses inte likabehandlingen av verksamhetsutövare och rättssäkerheten.

Om regleringen inte ändras, utgörs alternativet av anvisningar till myndigheterna. Med de regleringsändringar som föreslås i regeringens proposition harmoniseras varierande praxis effektivare än med anvisningar. Dessutom innebär regleringsändringen att verksamhetsutövarna och myndigheterna får en bättre möjlighet att bli hörda och ge anmärkningar om reformen. En annan fördel med den föreslagna regleringsändringen är att regleringen kring biogasanläggningar lindras och följaktligen att skrivningarna om biogasanläggningar i regeringsprogrammet främjas.

Aktörerna inom biogasanläggningsbranschen har lyft fram att vissa biogasanläggningar av gårdsbruksskala bör omfattas av registreringsförfarandet. Förfarandet förutsätter att miljöskyddskraven för dessa anläggningar föreskrivs genom förordning av statsrådet, så att verksamheten omfattas av tydliga enhetliga krav. Fördelen med registreringsförfarandet vore att föreskrifterna om verksamheten är kända av verksamhetsutövarna redan i förväg. Å andra sidan vore det inte möjligt att i föreskrifterna beakta regionala särdrag, varför kraven i vissa situationer då kan vara orimliga. Ett ytterligare problem med registreringsförfarandet är att det inte omfattar myndighetsprövning eller föreskrifter för verksamheten och att det inte är möjligt att överklaga registrering. Därför har en övergång till registreringsförfarandet inte ansetts vara ett lämpligt alternativ.

I beredningen övervägdes även ett regleringsalternativ där det är tillåtet att i anmälningspliktiga biogasanläggningar behandla även insatsvaror som anknyter till djurstallsverksamhet och hämtats från andra gårdar (naturgödsel, animaliskt foderavfall, tvättvatten från mjölktrum och djurhållningslokaler samt mjölk som inte duger som livsmedel). Under beredningen övervägdes till exempel att 40 procent av alla nuvarande insatsvaror kan komma från andra ställen än den egna gården. Anmälningspliktiga djurstallar omfattas dock av avstånds- och åkerarealskraven i förordningen om anmälningspliktiga djurstall. Förordningen innehåller bestämmelser om till exempel avståndet från djurstallet till närmaste exponerade objekt. Kravet på avståndet räknas enligt djurarten, djurmängden och lagringssättet för naturgödsel. Om ett djurstall med andra ord i fortsättningen hämtar naturgödselmedel och lagrar det vid biogasanläggningen för att behandlas, ska detta beaktas i avståndskraven, vilket hade förutsatt ändringar i förordningen om anmälningspliktiga djurstall.

Det hade varit besvärligt och tidskrävande att ändra avståndskraven i förordningen om anmälningspliktiga djurstall och sannolikt hade det lett till komplicerad och ökad reglering ur verksamhetsutövarnas synvinkel. Ur verksamhetsutövarens synvinkel är avståndskraven stela och de begränsar prövning som görs från fall till fall. Verksamhetsutövaren bör också i förväg känna till vilket djurs naturgödsel som hämtas till en biogasanläggning, så att avståndskravet kan fastställas rätt. Om en verksamhetsutövare senare vill hämta till exempel naturgödsel från svin i stället för naturgödsel från nötkreatur till en biogasanläggning, borde detta beaktas i avståndskraven.

Detta regleringsalternativ skulle inte på bästa sätt främja propositionens mål om att förtydliga regleringen och göra den smidigare. Om insatsvaror som hämtats från andra ställen tillåts i anmälningspliktiga anläggningar, kan detta också i övrigt försvaga det jämlika bemötandet av djurstallar. Regleringen möjliggör i teorin till exempel att ett djurstall för 500 mjölkkor fortfarande är tillståndspliktigt, men att ett anmälningspliktigt djurstall för 299 mjölkkor enligt förslaget utöver naturgödsel av de egna korna kan lagra eventuellt naturgödsel av till och med 200 andra kor på sin gård, om naturgödseln hämtas för behandling i biogasanläggningen. Denna situation är dock inte sannolik, eftersom det sannolikt inte är lönsamt att hämta stora

naturgödselmängder. Kravet på likabehandling förutsätter dock att motsvarande situationer inte uppkommer. Ett jämlikt bemötande kan också bli en utmaning i förhållande till andra små anläggningar, som behandlar avfall yrkesmässigt eller i en anläggning och som fortfarande förblir tillståndspliktiga.

För att förtydliga regleringen vore det även möjligt att utfärda föreskrifter om att kombinationer av ett anmälningsskyldigt djurstall och en biogasanläggning behandlas inom ramen för det kommunala miljötillståndsförfarandet, oberoende av om insatsvarorna kommer från den egna gården eller från ett annat ställe. Förutsättningen är dock att behandlingsvolymen understiger 20 000 ton. Fördelen med denna modell är att den är tydlig och enkel. Då en biogasanläggning inrättas i anslutning till ett existerande anmälningsskyldigt djurstall, skulle bägge två i fortsättningen omfattas av det kommunala miljötillståndsförfarandet. Å andra sidan får inte heller sådana biogasanläggningar som behandlar naturgödsel endast från det egna djurstallet fördelarna av anmälningsskyldigheten i så fall.

I det förslag som var på remiss föreslogs att man utöver att överföra vissa biogasanläggningar till anmälningsskyldigheten kunde ändra regleringen så att djurstallar i anslutning till en biogasanläggning som behandlar naturgödsel som inte kommer från gården övergår till det kommunala tillståndsförfarandet i och med att biogasanläggningen inrättas, så att djurstallet och biogasanläggningen är i samma förfarande. Förslaget hade dock gjort regleringen komplicerad och remissinstanserna ansåg att den hade ökat tolkningsskillnaderna och minskat likabehandlingen och inte gjort förfarandena smidigare. Remissvaren och de ändringar som de orakat refereras mer ingående i avsnitt 6.

I beredningen har det ansetts att målen om en smidigare och tydligare reglering och likabehandling främjas bäst i den nu föreslagna propositionen.

5.1.4 Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten

Med det partiella befriandet av produktion av vätgas från miljötillståndsplikten genomförs den ändring som motsvarar ändringen av industriutsläppsdirektivet nationellt. Alternativet vore att stifta nationella bestämmelser som är striktare än bestämmelserna i direktivet och alltid lämna produktion av vätgas som miljötillståndsskyldig verksamhet. På grund av de små miljökonsekvenserna av produktion av vätgas som sker genom elektrolys av vatten och för att främja produktion av ren vätgas ansågs grunder inte föreligga för en sådan regleringslösning med striktare nationella bestämmelser än i direktivet.

5.1.5 Förgasning och pyrolys av avfall

Med den ändring som gäller förgasning och pyrolys av avfall i 107 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen genomförs en ändring som motsvarar ändringen av industriutsläppsdirektivet nationellt. Alternativet är att stifta nationella bestämmelser om ärendet vilka är striktare än bestämmelserna i direktivet genom att bibehålla den nuvarande striktare regleringen om när förgasning och pyrolys av avfall är undantagna tillämpningen av lagstiftningen kring avfallsförbränning. På grund av de uppskattade små miljökonsekvenserna ansågs grunder inte föreligga för en sådan nationellt striktare regleringslösning.

6 Remissvar

Regeringens proposition och de anknutna förordningsändringarna var på remiss mellan den 25 april och den 6 juni 2024. Ett utlåtande gavs av ansvarsområdena för miljötillstånd vid regionförvaltningsverken, NTM-centralerna i Södra Österbotten, Tavastland, Sydöstra Finland,

Birkaland, Norra Österbotten, Norra Savolax, Nyland och Egentliga Finland, Demeca Oy, Finlands Näringsliv EK, Helsingfors stad, Helsingforsregionens miljötjänster HRM, Återvinningsindustrin rf, jord- och skogsbruksministeriet, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y, Uleåborgsregionens miljöväsen, Suomen Biokerto ja Biokaasu ry, Finlands Kommunförbund rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands hamnar rf, Finlands miljöcentral, arbets- och näringsministeriet, Valmet Abp, finansministeriet och WWF Finland. Forststyrelsen, justitieministeriet och Finlands Egnahemsförbund rf hade inget att yttra om propositionen. Det är möjligt att bekanta sig med utlåtandena och utlåtandesammandraget på adressen <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM047:00/2023>.

I den proposition som var på remiss föreslogs att ändringen av utstjälpning av snö träder i kraft två år efter lagens ikraftträdande. Det hade undantagsvis varit möjligt att stjälp ut snö i havet under vissa snörikare perioder, då snösituationen hotar trafiksäkerheten eller larmfordonens framryckning. Det föreslogs att undantaget gäller i tre år från det att förbudet trätt i kraft.

Dessutom föreslogs att en biogasanläggning som inrättas i anslutning till ett anmälningsskyldigt djurstall eller ett mindre djurstall godkänns i anmälningsförfarandet enligt miljöskyddslagen. Enligt förslaget omfattas en biogasanläggning som inrättas i anslutning till ett anmälningsskyldigt djurstall och behandlar insatsvaror som hämtas från andra ställen än djurstallet fortfarande av miljötillståndsplikten. Enligt förslaget hade djurstallar som finns i anslutning till den och som enligt den gällande lagstiftningen är anmälningsskyldiga överförs till det kommunala miljötillståndsförfarandet, så att den verksamhetshelhet som omfattar djurstallar och biogasanläggningar omfattas av endast ett förfarande.

Utifrån remissvaren gjordes ändringar i propositionen. Ändringar gjordes i regleringen kring biogasanläggningar och utstjälpning av snö. Regleringen kring biogasanläggningar förtydligades och antalet ändringar minskades, eftersom remissinstanserna i regel ansåg att den föreslagna modellen är för komplicerad och att den i denna form hade lett till att den administrativa bördan för såväl verksamhetsutövarna som myndigheterna ökar. Remissinstanserna ansåg att den administrativa bördan ökas i synnerhet av att djurstallar övergår till tillståndsförfarandet i och med biogasanläggningen och av regleringens oklarhet och uppgången i sökande av ändring. En del av remissinstanserna ansåg att överföring av djurstallar till tillståndsskyldig verksamhet orsakar ojämnt bemötande, då inrättande av en biogasanläggning som behandlar under 20 000 ton per år övergår till det kommunala tillståndsförfarandet med det, men en biogasanläggning som behandlar minst 20 000 ton inte orsakar överföring av djurstallet till den statliga miljötillståndsmyndighetens tillståndsförfarande. Därtill hade förslaget kunnat leda till att den verksamhetshelhet som utgörs av ett djurstall och en biogasanläggning hade omfattats av kortare distanskrav till objekt som störs jämfört med ett ensamt djurstall i det kommunala tillståndsförfarandet.

En övergång till tillståndsförfarandet för djurstallar hade sannolikt ökat tolkningsproblemen och gjort bestämmelserna i miljöskyddslagen och förordningen om miljöskydd komplicerade. Även om man i remissvaren ansåg att propositionens mål i regel var bra och att reglering som baserar sig på verksamhetshelheten i sig är en bra princip, ansågs regleringen inte ha konsekvenser som gör regleringen smidigare och den hade inte varit konsekvent och jämförbar. I remissvaren föreslogs dock inte genomförbara alternativ, som hade gjort inrättande av biogasanläggningar smidigare jämfört med förslaget i regeringens proposition, och sådana förslag kom inte heller fram i tjänsteuppdraget.

Utifrån remissvaren föreslås i den slutliga propositionen att vissa biogasanläggningar för djurstallar överförs till anmälningsförfarandet. Förfarandena för djurstallar ändras inte. Remissvaren var delvis motstridiga sinsemellan och alla önskade ändringar kunde inte göras.

Inte heller nuläget kan anses vara tillräckligt bra på grund av de skillnader som kommit fram i tolkningspraxis.

Respons i olika riktningar gavs om förslaget om ett förbud mot utstjälpning av snö i havet. En del remissinstanser var nöjda med förslaget, men en del ansåg att övergångstiden på två år var för kort. Enligt utlåtandet av Helsingfors stadsfullmäktige understödjer Helsingfors den föreslagna ändringen, men övergångstiderna bör ännu bedömas. Dessutom ansågs formuleringen och tolkningen av undantaget vara delvis oklar. Å andra sidan ansåg en del av remissinstanserna att undantaget var behovligt. Regionförvaltningsverken föreslog att undantaget kunde vara striktare och de föreslog ett krav på en ändring på 15 centimeter av snödjupet i stället för åtta centimeter. Regionförvaltningsverken uppmuntrade även att förtydliga kravet på ändring gällande miljötillståndet.

Utifrån remissvaren ändrades övergångsbestämmelsen för snön. Övergångstiden förlängdes från två till tre år och på motsvarande sätt avlägsnades det föreslagna undantaget. I remissvaren ansågs undantaget och dess tillämpningsområde i regel lämna för mycket utrymme för tolkning och i beredningen ansågs en övergångstid på tre år ge möjlighet till planering och införande av lösningar som ersätter utstjälpning i havet.

En del av remissvaren gällde även ändringen av industriutsläppsdirektivet. I sitt gemensamma utlåtande konstaterade regionförvaltningsverken att den föreslagna ändringen som gäller miljötillståndsplikten för produktion av vätgas i miljöskyddslagen är tydlig och ligger i linje med ändringarna i industriutsläppsdirektivet.

Finlands Kommunförbund rf föreslog att tröskeln för tillståndsplikten för vätgasprojekt inte ändras. Enligt det innebär en höjning av tillståndsplikten i praktiken att alla planerade anläggningar för produktion av vätgas i Finland omfattas av den kommunala miljöskyddsmyndighetens tillsynsansvar och eventuellt blir miljötillståndspliktiga utifrån 27 § 2 mom. 3 punkten i miljöskyddslagen. Enligt Kommunförbundet kan de prognostiserade miljökonsekvenserna under drifttiden av vätgasanläggningar jämföras med motsvarande industriprojekt, vilka kan förutsätta reglering kring förorening eller placering på längre avstånd från den som drabbas av olägenheter till exempel genom planläggning. I synnerhet om en vätgasanläggning producerar även till exempel ammoniak- eller metanolprodukter, ökar projektets olägenheter i närmiljön.

Enligt Kommunförbundet pågår samtidigt en ändring av byggnadslagen, vilken gäller de tillstånd och förfaranden som förutsätts för att bygga vätgasanläggningar. Med ändringen föreskrivs bestämmelser om ett nytt placeringstillstånd, vilka påskyndar byggandet i industriprojekt inom den gröna omställningen, med vilka granskningen av placeringen enligt områdesanvändningen för industriprojekt inom den gröna omställningen kan göras med ett placeringstillstånd utan en detaljplan eller generalplan innehållande föreskrifter om användning av det som grund för beviljande av bygglov. Ändringen av byggnadslagen skulle leda till att vätgasanläggningar byggs utan detaljerad plan. Kommunförbundet anser att det är möjligt att man i fortsättningen i vätgasanläggningsprojekt måste pröva att förutsätta miljötillstånd utifrån 27 § 2 mom. 3 punkten i miljöskyddslagen. Enligt Kommunförbundet bör ändringens konsekvenser för kommunernas tillstånds- och tillsynsresurser bedömas.

I den fortsatta beredningen konstaterades att behovet av ett kommunalt miljötillstånd för en vattenelektrolysanläggning som producerar högst 50 ton vätgas per dygn är osannolikt, eftersom verksamheten med hänsyn till karaktären på elektrolyprocessen i princip inte bedöms orsaka betydande skadliga miljökonsekvenser och följaktligen inte ett oskäligt besvär enligt 17 § i lagen angående vissa grannelagsförhållanden. Den föreslagna regleringen gäller endast

miljötillståndsplikten för produktion av vätgas som sker med vattenelektrolys. Inga ändringar föreslås för miljötillståndsplikten eller den behöriga miljötillståndsmyndigheten för annan industriell verksamhet, såsom produktion av ammoniak eller metanol, och statens miljötillståndsmyndighet förblir tillståndsmyndighet för dessa verksamheter. I den fortsatta beredningen preciserades motiveringarna i regeringens proposition utifrån remissvaren, i synnerhet specialmotiveringen och konsekvensbedömningen. Inga ändringar gjordes i den föreslagna regleringen.

Finlands Näringsliv EK konstaterade bland annat att produktion och konsumtionen av vätgas förväntas öka avsevärt i Finland i framtiden. Miljökonsekvenserna av produktion av vätgas genom elektrolys av vatten är i princip små. Lagförslaget påskyndar byggandet av vattenelektrolysanläggningar som producerar högst 50 ton vätgas per dygn och bidrar följaktligen till att påskynda den gröna omställningen och målen om produktion och användning av ren vätgas i regeringsprogrammet. Finlands Näringsliv EK konstaterade att lindringsåtgärderna för tillståndsplikten ska genomföras på ett mer omfattande sätt än vad som nu föreslagits, i synnerhet för projekt inom den gröna omställningen, vars negativa miljökonsekvenser i princip är små. I den fortsatta beredningen gjordes inte ändringar i den föreslagna regleringen utifrån Finlands Näringsliv EK:s utlåtande.

I sitt gemensamma utlåtande föreslog regionförvaltningsverken preciserings- och specialmotiveringen. Helsingforsregionens miljötjänster HRM föreslog att lagstiftningen kring avfallsförbränning inte tillämpas på gaser som uppkommer i behandlingen i småskaliga förgasnings- och pyrolysanläggningar, oberoende av behandlingssättet. Finlands Kommunförbund rf konstaterade att ändringens konsekvenser för kommunernas tillstånds- och tillsynsresurser bör bedömas, om en tolkningsändring enligt förslaget leder till ändringar i myndigheternas behörigheter. Valmet Abp ansåg att de ändringar som gäller förgasning och pyrolys av avfall är bra.

I den fortsatta beredningen preciserades motiveringarna i regeringens proposition utifrån remissvaren. Ändringar gjordes i synnerhet i specialmotiveringen och konsekvensbedömningarna. Inga ändringar gjordes i den föreslagna regleringen. I anknytning till HRM:s utlåtanden konstaterades i den fortsatta beredningen att tillämpningsområdet för lagstiftningen kring avfallsförbränning baserar sig på artikel 42 i industriutsläppsdirektivet. Nationellt är det inte möjligt att befria funktioner från tillämpningen av lagstiftningen kring avfallsförbränning i strid med den aktuella artikeln. I enlighet med artikeln innehåller 107 § i miljöskyddslagen bestämmelser om att försöksanläggningar som används för forskning och provning i syfte att förbättra förbränningsprocessen och som förbränner mindre än 50 ton avfall per år är en småskalig funktion som befriats från tillämpningen av lagstiftningen kring avfallsförbränning. I anslutning till Kommunförbundets utlåtande konstaterades i den fortsatta beredningen att lagändringen inte orsakar ändringar i miljömyndigheternas nuvarande behörigheter.

7 Specialmotivering

7.1 Miljöskyddslagen

18 § Särskilda förbud som gäller havet. Det föreslås att ordalydelsen i den första och sista meningen i 18 § 2 mom. i lagen harmoniseras så att ordalydelsen ”sänkningssyfte eller bortskaffningssyfte” används på bägge ställen vid hänvisning till förbjuden sänkning i havet. Ordet ”annat” avlägsnas från den första meningen i momentet. Formuleringen ”sänkningssyfte eller bortskaffningssyfte” motsvarar bättre lagens syfte och vardagsspråket, där sänkning i princip inte alltid avser verksamhet i bortskaffningssyfte. För att förtydliga det nuvarande

rättsläget konstateras på samma gång att sänkningen av ett ämne i havet för att förbättra havsmiljöns tillstånd inte är sänkning av avfall eller ett annat ämne i havet i sänkings- eller bortskaffningssyfte så som avses i momentet. Om avfallets eller ett annat ämnes konsekvenser är osäkra eller kan leda till en risk för miljöförorening, ska ett miljötillstånd ansökas för verksamheten.

Från 3 mom. i bestämmelsen avlägsnas undantaget som gäller utstjälpning av snö i havet. Texten ”Det förbud som avses i 2 mom. gäller inte utstjälpning av snö i havet” avlägsnas från bestämmelsen. Förbudet i 18 § 2 mom. gäller i fortsättningen även utstjälpning av snö i havet. Det enda återstående innehållet i 18 § 3 mom. i miljöskyddslagen är ett omnämnande om att vattenlagen innehåller bestämmelser om deponering av muddermassor i ett vattenområde.

Snö som smälts till vatten ses som ett ämne enligt 18 §. Följaktligen gäller sänkings- eller bortskaffningsförbudet utstjälpning av snö som smälts till vatten direkt i havet. Vatten som filtrerats från snösmältningsmaskiner ska avledas till dagvattenavloppen. Även om en del av mikroplasterna och det övriga skräpet fortfarande når vattendragen via dagvattenavloppen, är mängden mindre än då snö som smälts till vatten avleds direkt till havet på stranden.

32 § Undantag från tillståndsplikten för vissa verksamheter som avser avfallsbehandling. Hänvisningen till lagen om gödselproduktion (539/2006) i 1 mom. 2 punkten i bestämmelsen ersätts med hänvisningen till lagen om gödselmedel (711/2022), med vilken lagen om gödselproduktion hävdes från och med den 16 juli 2022. Dessutom ersätts termerna ”sakokaivoliete” och ”umpisäiliöliete” på finska (slam från slamavskiljare och slutna tankar) med termen ”saostus- ja umpisäiliöliete” i enlighet med avfallslagen och jord- och skogsbruksministeriets förordning om gödselprodukter (964/2023).

107 § Tillämpningsområde. Lagens 107 § 2 mom. 1 punkten ändras för att överensstämja med den nya formuleringen i andra underpunkten i artikel 42.1 i industriutsläppsdirektivet. Följaktligen tillämpas 108–110 § i miljöskyddslagen inte på förgasnings- eller pyrolysanläggningar, om gaserna eller vätskorna från värmebehandling av avfall behandlas innan de förbränns i sådan omfattning att förbränningen orsakar mindre utsläpp än förbränningen av de minst förorenande bränslen på marknaden som skulle kunna förbrännas i anläggningen. En ytterligare förutsättning är att förbränningen, i fråga om andra utsläpp än kväveoxider, svaveloxider och stoft inte orsakar större utsläpp än utsläppen från förbränning eller samförbränning av avfall.

I och med ändringen utvidgas undantaget enligt 107 § 2 mom. 1 punkten i lagen från förbränning av gaser som uppkommer i värmebehandling även till förbränning av vätskor som uppkommer i värmebehandling. Dessutom slopas kraven på sluta klassificera gas som förbränns som avfall och jämförelsen av utsläpp från förbränning med utsläpp från förbränning av naturgas.

Ändringen påverkar inte miljötillståndsplikten för förgasning och pyrolys av avfall. I enlighet med underpunkt a i 13 punkten i 2 mom. 1 § i förordningen om miljöskydd bevaras den statliga miljötillståndsmyndigheten som behörig miljötillståndsmyndighet, oberoende av om ett undantag enligt 107 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen tillämpas på verksamheten eller ej.

Behovet av behandling av gaser eller vätskor som uppkommer i förgasning eller pyrolys av avfall före förbränningen bedöms från fall till fall. Behandlingen kan innehålla egentlig reningsteknik eller en annan process, vars sekundära följd är att egenskaper som är skadliga med tanke på förbränning av gas eller vätska lindras.

Utredningen av om det minsta förorenande bränslet som är tillgängligt på marknaden och som skulle kunna förbrännas i anläggningen kan genomföras som en teknisk bedömning. I bedömningen av frågan är det inte behövligt att granska synpunkter som gäller det teoretiska miljötillståndsförfarandet för denna alternativa förbränning av bränsle. Som bränsle som är tillgängligt på marknaden kan man betrakta också ett sådant bränsle för vilket det inte finns någon allmän marknad, men som dock anses vara tillgängligt för bruksobjektet i fråga, till exempel från en närliggande industriell anläggning. Bränslen i gasform bör bedömas som alternativt bränsle för gas som uppkommer i värmebehandling av avfall och bränslen i flytande form som alternativ till vätska som uppkommer i värmebehandling av avfall.

I värmebehandling av avfall jämföras utsläpp av kväveoxider, svaveloxider och stoft som uppkommer vid förbränning av gas eller vätskor med rökgasutsläpp av förbränning av alternativt bränsle. Jämförelsen görs dock i stället för utsläppen av alternativt bränsle med utsläppsgränsvärden enligt regleringen kring förbränning eller samförbränning av avfall i de fall där utsläppen av ett alternativt bränsle är mindre.

Vid jämförelse av andra utsläpp än utsläppen av kväveoxid, svaveloxid och stoft vilka uppkommer vid förbränning av gaser eller vätskor vid värmebehandling av avfall med utsläpp av förbränning eller samförbränning av avfall, ska man i jämförelsen beakta de utsläppskomponenter för vilka ett utsläppsgränsvärde skulle fastställas, om regleringen för förbränning eller samförbränning av avfall tillämpades på förbränningen av ifrågavarande gas eller vätska. I fråga om BAT-slutsatserna för avfallsförbränning görs jämförelsen med de bindande BAT-utsläppsnivåer som föreslagits i slutsatserna (BAT-AEL).

Bilaga 1. Tillståndspliktiga verksamheter. Enligt förslaget ändras bilaga 1 så att produktion av vätgas genom elektrolys av vatten är tillståndspliktig endast då kapaciteten för produktion av vätgas överstiger 50 ton per dygn. Enligt förslaget görs ändringen genom att avgränsa produktion av vätgas genom elektrolys av vatten från underpunkt a i 4 punkten, som gäller tillståndspliktiga verksamheter inom kemisk industri, i tabell 1 i bilaga 1. På samma gång tilläggs en ny underpunkt a till 14 punkten i tabell 1 i bilaga 1, enligt vilken produktion av vätgas genom elektrolys av vatten är tillståndspliktig, då kapaciteten för produktion av vätgas överstiger 50 ton per dygn. Statens miljötillståndsmyndighet bibehålls som behörig för miljötillståndsmyndighet för denna verksamhet.

Annan produktion av vätgas än produktion som sker genom elektrolys av vatten och produktion av vätgas genom elektrolys av vatten då produktionen överstiger 50 ton per dygn förutsätter fortfarande miljötillstånd av den statliga miljötillståndsmyndigheten. En vattenelektrolysanläggning, vars kapacitet för produktion av vätgas understiger gränsen för tillståndsplikten, kan fortfarande förutsätta miljötillstånd av den statliga miljötillståndsmyndigheten till exempel då vätgas vidareföredlas till en annan produkt inom kemisk industri, såsom metan, metanol eller ammoniak (4 punkten i tabell 1 i bilaga 1 till miljöskyddslagen) i en anläggning vars verksamhet anknyter till vattenelektrolysanläggningens verksamhet i tekniskt och funktionellt hänseende i enlighet med 5 § i miljöskyddslagen.

Underpunkt f i 13 punkten i tabell 2 i bilaga 1 ändras så att verksamhet i en biogasanläggning som inrättas i anslutning till ett anmälningspliktigt djurstall eller mindre djurstall enligt 9 punkten i bilaga 4 avlägsnas från den. En sådan biogasanläggnings verksamhet är inte längre miljötillståndspliktig verksamhet trots att det handlar om behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning och som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen.

Bilaga 4. Anmälningspliktiga verksamheter. Bilaga 4 ändras så att en ny verksamhet fogas till 9 punkten i förteckningen över anmälningspliktiga verksamheter. Biogasanläggningar som

inrättas i anslutning till ett djurstall som avses i punkt 5 eller i anslutning till ett mindre djurstall och som behandlar naturgödsel, vegetabiliskt foderavfall, tvättvatten från mjölkrum och från djurhållningslokaler och mjölk som är oduglig som livsmedel som kommer från det djurstallet föreskrivs som anmälningspliktiga i bilagan. Allt ovan nämnda avfall bör med andra ord komma från det anmälningspliktiga djurstall i vars anslutning biogasanläggningen byggs.

Biogasanläggningen får också behandla avfall som innehåller naturmaterial som uppstår i jord- och skogsbruk och som är oskadliga för miljön och hälsan. Med naturmaterial som uppstår i jord- och skogsbruk och som inte är skadliga för miljön och hälsan avses till exempel gräs, stubbar, hyggesavfall, risk, bark, flis och halm.

I en biogasanläggning är det tillåtet att behandla sammanlagt under 20 000 ton avfall per år. Då behandlingsgränsen fastställdes beaktades att det i underpunkt f i 2 § 2 mom. 12 punkten i förordningen om miljöskydd föreskrivs att den kommunala miljöskyddsmyndigheten ansvarar för att behandla avfallsbehandling som sker yrkesmässigt eller i en anläggning och där avfall behandlas i en mängd som understiger 20 000 ton per år. I det kommunala anmälningsförfarandet är det följaktligen inte tillåtet att behandla en större mängd avfall än i det kommunala tillståndsförfarandet.

Tillverkning av biogas är inte produktion av förnybar energi ur miljöskyddslagens synvinkel. Biogas är i sig inte energi, utan en energikälla, och genom att förbränna den är det möjligt att producera energi, såsom värme och el. På biogasanläggningar tillämpas följaktligen inte undantag från tillståndsplikten för vissa verksamheter som avser avfallsbehandling enligt 32 § i miljöskyddslagen. I direktivet om förnybar energi och lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi täcker definitionen av förnybar energi undantagsvis även produktion av biogas. Även enligt motiveringarna till 2 a § 2 mom. 1 punkten i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009) avses med förnybar energi bland annat biomassa. Företrädesregleringen i lagen i fråga påverkar dock inte miljötillståndsplikten för verksamheten.

Biogasanläggningar inrättas i typfallet i anslutning till djurstallar som varit verksamhet redan under en lång tid. Inrättande av anmälningspliktiga biogasanläggningar kan behandlas som en ändring av anmälan om ett djurstall, det vill säga att en egen, separat anmälan i princip inte förutsätts för det. Om djurstallets verksamhet läggs ner och avsikten är att fortsätta biogasanläggningens verksamhet, ska ett miljötillstånd ansökas för biogasanläggningen. Om biogasanläggningen hör till ett väldigt litet djurstall, för vilket anmälningsförfarandet inte förutsätts, ska en egen anmälan göras för biogasanläggningen. Inrättande av sådana biogasanläggningar är sannolikt sällsynt.

Om en biogasanläggning utifrån 4 punkten i bilagan till miljöskyddslagen är anmälningspliktig, är det inte möjligt att ansöka om miljötillstånd för den i stället för anmälningsförfarandet. Verksamhetsutövaren kan dock om den så önskar förbereda sig på att utvidga verksamhetens kapacitet, det vill säga att dimensionera verksamheten till större verksamhet redan i planeringsskedet, så att den överskrider tillståndströskeln. Tillståndsvillkoren fastställs alltid utifrån den kapacitet som anmälts i ansökan, varför de i princip är striktare då verksamheten är större. Till exempel är det inte möjligt att behandla naturgödsel som hämtats från en granngård i en anmälningspliktig biogasanläggning, varför verksamhetsutövaren ska ansöka om miljötillstånd för det.

7.2 Avfallslagen

118 §. Bokföringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter. Bestämmelsen ändras så att verksamhet i en biogasanläggning som inrättas i anslutning till ett anmälningsskyldigt djurstall eller ett mindre djurstall fogas till 1 mom. 5 punkten som verksamhet vars avfall omfattas av bokföringsskyldigheten och skyldigheten att lämna uppgifter enligt bestämmelsen. Genom att stifta bestämmelser om bokföringsskyldigheten säkerställs att motsvarande årliga sammandragsuppgifter om avfall som från tillståndsskyldiga biogasanläggningar fås också från biogasanläggningar som inrättas i anslutning till ett djurstall.

7.3 Lagen om miljöskadefonden

Bilaga 1. Årliga miljöskadeavgifter. Underpunkt a i 4 punkten i punkt D (avgiftsklass 4) i bilaga 1 till lagen om miljöskadefonden ändras. Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten avlägsnas från underpunkten. Annan produktion av vätgas bevaras som avgiftsbelagd produktion.

Dessutom fogas en ny 12 punkt till punkt D i bilaga 1. I 12 punkten finns bestämmelser om en skyldighet att betala en avgift för produktion av vätgas genom elektrolys av vatten endast då anläggningens kapacitet att producera vätgas överstiger 50 ton per dygn.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Enligt propositionen föreskrivs en bokföringsskyldighet och en skyldighet att lämna uppgifter om avfallen från verksamheten i enlighet med 118 § i avfallslagen för biogasanläggningar som inrättas i anslutning till anmälningsskyldiga djurstallar och mindre djurstallar. Motsvarande ändring görs i 36 § i avfallsförordningen (978/2021) genom att lägga till anmälningsskyldiga biogasanläggningar enligt bilaga 4 till miljöskyddslagen som verksamhet som genererar avfall som omfattas av bokföringsskyldigheten och skyldigheten att lämna uppgifter enligt bestämmelsen för den som behandlar avfall.

Underpunkt f i 12 punkten i 2 § 2 mom. i förordningen om miljöskydd (713/2014) ändras. I 2 § i förordningen om miljöskydd finns bestämmelser om tillståndsärenden som ska behandlas av den kommunala miljötillståndsmyndigheten. Enligt underpunkt f ska den kommunala miljötillståndsmyndigheten behandla annan än i underpunkterna a–e eller 1 § 13 punkten underpunkterna a och d–g avsedd behandling av avfall som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen, när behandlingen sker yrkesmässigt eller i en anläggning och den mängd avfall som behandlas underskrider 20 000 ton per år. I denna punkt utestängs verksamheten vid en anmälningsskyldig biogasanläggning.

Ändringen gällande förgasning och pyrolys av avfall i 107 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen förutsätter motsvarande ändringar i 17 a § i förordningen om miljöskydd och 1 § i förordningen om avfallsförbränning.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna huvudsakligen träder i kraft den 1 mars 2025.

Däremot träder 18 § 3 mom. i miljöskyddslagen i kraft först efter tre år från det att lagen trätt i kraft, det vill säga den 1 mars 2028. Med övergångstiden på tre år säkerställs att till exempel Helsingfors stad och andra aktörer de facto har tillräckligt med tid att planera och genomföra lösningar som ersätter dumpning i havet.

Ikraftträdandebestämmelsen innehåller dessutom föreskrifter om förfarandet för biogasanläggningar som redan inrättats. Om en anmälningsskyldig biogasanläggning enligt 9 punkten i bilaga 4 inte varit föremål för en anmälan enligt 115 a § eller om den inte har ett miljötillstånd enligt 4 kap., ska en anmälan enligt 115 a § göras för den inom ett år från det att denna lag trätt i kraft. Om en tillståndsansökan för biogasanläggningen i fråga är anhängig då lagen träder i kraft, överför den behöriga myndigheten ansökan för att behandlas i anmälningsskyldighetsförfarandet.

Om en biogasanläggning enligt 9 punkten i bilaga 4 har ett miljötillstånd, kan biogasanläggningen fortsätta sin verksamhet enligt miljötillståndet. Den behöriga myndigheten överför ansökan om miljötillstånd för att behandlas i anmälningsskyldighetsförfarandet då det är behövligt att ändra miljötillståndet i enlighet med 29 eller 89 §.

Om en anmälan tidigare gjorts om en biogasanläggning enligt 9 punkten i bilaga 4, behövs ingen ny anmälan. På ändring av verksamheten och en anmälan om det tillämpas 115 a § 2 mom. Om en anmälan inte gjorts om biogasanläggningen och den inte har ett miljötillstånd, utan godkänts till exempel i utlåtandeförfarandet, ska situationen korrigeras genom att ansöka om miljötillstånd för anläggningen eller göra en anmälan om den. Godkännande genom ett utlåtande har inte varit förenligt med bestämmelserna i miljöskyddslagen.

Dessutom föreslås det att ändringen av avfallslagen träder i kraft den 1 januari 2026.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

10.1 Likabehandling

Det finns bestämmelser om jämlikhet i 6 § i Finlands grundlag (731/1999). Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Den allmänna jämlikhetsbestämmelsen uttrycker huvudprincipen för likabehandling och jämlikhet. Den innehåller ett förbud mot godtycke och ett krav på enhanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Bestämmelsen förutsätter dock inte alltid likadant bemötande, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana. Jämlikhetsbestämmelsen i grundlagen gäller i princip för fysiska personer, men kan trots allt vara relevant också i bedömningen av bestämmelser som gäller juridiska personer, inte minst om bestämmelserna indirekt kan påverka fysiska personers rättsliga ställning. (GrUU 11/2012 rd, s. 2).

Syftet med ändringen för biogasanläggningar är att garantera likabehandling av verksamhetsutövarna och rättssäkerhet. I nuläget har förfarandet för att godkänna biogasanläggningar varierat, eftersom lagstiftningen tolkats på olika sätt i olika kommuner. Biogasanläggningar som behandlar avfall yrkesmässigt eller i en anläggning har behandlats som en del av ett djurstall, utan att tillämpa grunden för att ansöka om tillstånd för avfallsbehandling. En del av biogasanläggningarna vid djurstallen har ett miljötillstånd och en del har ett anmälningsskyldighetsbeslut och en del har inte något av dessa. Med den föreslagna ändringen säkerställs att alla biogasanläggningar i fortsättningen har antingen ett miljötillstånd eller ett anmälningsskyldighetsbeslut och att de föregripande förfarandet för godkännande är det samma i likadana fall, oberoende av i vilken kommun anläggningen är placerad. Vissa biogasanläggningar som inrättas i anslutning till anmälningsskyldiga djurstallar eller mindre djurstallar godkänns i fortsättningen i anmälningsskyldighetsförfarandet.

10.2 De grundläggande miljö rättigheterna

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. I bestämmelsen uttrycks människornas helhetsansvar för att bedriva ekonomisk och samhällelig verksamhet enligt principer som säkerställer att den levande och den livlösa naturens mångfald bevaras. Bestämmelsen omfattar utöver åtgärder för att förhindra ödeläggning av miljön eller miljöförstöring även aktiva åtgärder för att gagna miljön. Enligt grundlagens 20 § 2 mom. skall det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Stadgandet inverkar först och främst på lagstiftarens och andra normgivares verksamhet. (RP 309/1993 rd, s. 70)

Utstjälpning av snö i havet eller ett förbud mot det bedöms inte ha betydande konsekvenser för tillgodoseendet av de grundläggande miljö rättigheterna. Syftet med propositionen är att minska miljöförureningen av skräp och mikroplast som finns i snön, men snösmältning och -transport till mottagningsplatser på land har också skadliga konsekvenser för miljön. Utstjälpning av snö direkt i havet överensstämmer dock inte längre med medborgarnas uppfattning om en tillräcklig miljöskyddsnivå. Överlag påverkar propositionen i princip inte tillgodoseendet av de grundläggande miljö rättigheterna.

Förtydligandet av utstjälpning av ett ämne i havet förutsätter för egen del att de grundläggande miljö rättigheterna tillgodoses. Syftet med detta förbud har inte varit att förbjuda användning av ämnen som förbättrar miljö tillståndet och att hålla dessa i havet, men förbudet har i denna utsträckning lämnat utrymme för tolkning. Förtydligandet av förbudet stärker den aktuella bestämmelsens roll i miljöskyddet och tillgodoseendet av de grundläggande miljö rättigheterna.

Överföringen av biogasanläggningar som inrättas i anslutning till anmälningspliktiga djurstallar eller mindre djurstallar bedöms ha vissa positiva miljökonsekvenser, eftersom behandling av naturgödsel enligt god praxis i en biogasanläggning genererar klimat- och näringskretsfordelar jämfört med vanlig behandling. I fråga om biogasanläggningar ska den kommunala miljöskyddsmyndigheten förvissa sig om att eventuella läckage i anläggningarna följs. Om god praxis inte iakttas vid en biogasanläggning och uppehållstiden för insatsvaror blir för kort, kan anläggningen ha skadliga konsekvenser för klimatet och näringsutsläppen, och följaktligen även för tillgodoseendet av de grundläggande miljö rättigheterna. Överföringen av dessa biogasanläggningar till anmälningsförfarandet bedöms inte i övrigt ha skadliga konsekvenser för tillgodoseendet av de grundläggande miljö rättigheterna, eftersom ett hörande ordnas för anmälan på samma sätt som för en miljö tillståndsansökan. I anmälningsförfarandet ges alltid ett överklagbart beslut och föreskrifter för verksamheten. På anmälningsförfarandet tillämpas så gott som samma materiella lagstiftning som för tillståndsförfarandet och delvis samma förfarandebestämmelser.

Lindringen av miljö tillståndsplikten för produktion av vätgas och undanröjandet av skyldigheten att betala en miljöskadeavgift påverkar inte tillgodoseendet av de grundläggande miljö rättigheterna. Lindringen av regleringen gäller endast vätgas som producerats genom elektrolys av vatten och endast för sådana anläggningar vars produktion är högst 50 ton per dygn. Utmaningarna i anläggningarna för vätgasproduktion anknyter i huvudsak till säkerhetsaspekter, inte till miljöskyddet. Följaktligen bedöms att tillgodoseendet av de grundläggande miljö rättigheterna inte äventyras i och med ändringen.

10.3 Näringsfrihet

Enligt regeringens proposition om revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd, s. 71) var ett av de mål som ledde till att näringsfriheten stiftades att minska tillståndsplikten för näringsgrenarna. Grundlagsutskottet har jämställt registreringskyldigheten som föreskrivs som förutsättning för inledande av näringsverksamhet med tillståndsplikt och har granskat sådan reglering ur perspektivet för de krav som fastställts för införande av tillståndsplikt för näringsfrihet och näringsverksamhet (till exempel GrUU 58/2012). Anmälningförfarandet är placerat mellan tillståndsplikten och registreringsplikten, varför det finns skäl att granska förslaget om behandling av vissa biogasanläggningar i anmälningförfarandet enligt regeringens proposition med tanke på den näringsfrihet som tryggs i 18 § i grundlagen.

Miljötillståndspliktens förhållande till näringsfriheten har bedömts i omfattande grad i regeringens proposition med förslag till miljöskyddslag (RP 214/2013 rd). I denna regeringsproposition har det i fråga om alla tillståndspliktiga funktioner bland annat konstaterats att bakgrunden till bestämmelserna om miljötillstånd, beviljande av det och återkallandet av det är ett behov av effektiv tillsyn av verksamheterna för att uppnå målen i anknytning till de grundläggande miljö rättigheterna. Det finns således godtagbara och vägande grunder för att begränsa näringsfriheten för tillståndspliktiga och anmälningsskyldiga verksamheter, och regleringen är inte problematisk med tanke på 18 § 1 mom. i grundlagen. Det finns godtagbara och vägande grunder för att behandla vissa biogasanläggningar i anmälningförfarandet med tanke på begränsningen av näringsfriheten. Dessutom handlar det om överföring av dessa från tillståndsplikten till det allmänna anmälningförfarandet, varför ett lindrigare anmälningförfarande i stället för tillståndsplikten lättar bördan i utövande av näringsverksamhet en aning. Tillgodoseendet av näringsfriheten främjas även av att vissa anläggningar för produktion av vätgas avlägsnas från listan över tillståndspliktiga anläggningar och skyldigheten att betala en miljöskadeavgift samt av ändringen av industriutsläppsdirektivet om kriterierna för att inte tillämpa lagstiftningen kring avfallsförbränning på förgasning och pyrolys av avfall.

10.4 Ändringen av lagen om miljöskadefonden

Lagen om miljöskadefonden är en fond utanför statsbudgeten enligt 87 § i grundlagen. För att godkänna ett lagförslag som väsentligt utvidgar fonden eller dess ändamål krävs i riksdagen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna. Propositionen handlar inte om en väsentlig utvidgning av miljöskadefonden eller dess ändamål, utan om teknisk ändring, med vilken skyldigheten att betala en avgift harmoniseras med miljötillståndsplikten i miljöskyddslagen. Det handlar inte om en ändring av lagen om miljöskadefonden som i riksdagen kräver minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna.

På de grunder som anges ovan anses att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (527/2014) 18 § 2 och 3 mom., 32 § 1 mom. 2 punkten, 107 § 2 mom. 1 punkten, tabell 1 punkt 4 underpunkt a i bilaga 1 och tabell 2 punkt 13 underpunkt f i bilaga 1,
av dem tabell 1 punkt 4 underpunkt a i bilaga 1 och tabell 2 punkt 13 underpunkt f i bilaga 1 sådana de lyder i lag 905/2020, samt
fogas till tabell 1 punkt 14 i bilaga 1, sådan punkten lyder i lag 905/2020, en ny underpunkt a och till bilaga 4, sådan den lyder i lag 905/2020, en ny punkt 9 som följer:

18 §

Särskilda förbud som gäller havet

I Finlands territorialvatten eller ekonomiska zon får avfall eller andra ämnen i sänkningssyfte eller bortskaffningssyfte inte dumpas från finska eller utländska fartyg, från fordon på isen, från luftfartyg eller från i 4 § 2 punkten i havsskyddslagen avsedda havstekniska enheter, inte heller får fartyg, havstekniska enheter eller luftfartyg sänkas eller överges, med beaktande av vad som i 7 § 3 mom. i havsskyddslagen föreskrivs om motsvarande åtgärder utanför den ekonomiska zonen. Detsamma gäller utstjälpling i havet från stranden av ämnen i sänkningssyfte eller bortskaffningssyfte.

Bestämmelser om placering av muddermassa i vattenområden finns i vattenlagen.

32 §

Undantag från tillståndsplikten för vissa verksamheter som avser avfallsbehandling

För sådan yrkesmässig behandling av avfall eller behandling av avfall i en anläggning som avses i tabell 2 punkt 13 i bilaga 1 behövs det inte miljötillstånd med stöd av den punkten, när det är fråga om att

2) avloppsslam, slam från slamavskiljare och slutna tankar eller avfall från torrtoaletter som behandlats så att det blivit oskadligt eller oskadlig aska eller oskadlig slagg återvinns och används i enlighet med lagen om gödselmedel (711/2022),

107 §

Tillämpningsområde

Lagens 108–110 § tillämpas dock inte på

1) förgasnings- eller pyrolysanläggningar, om gaserna eller vätskorna från värmebehandling av avfall behandlas innan de förbränns i sådan omfattning att förbränningen orsakar mindre utsläpp än förbränningen av de minst förorenande bränslen på marknaden som skulle kunna förbrännas i anläggningen och om förbränningen, för andra utsläpp än kväveoxider, svaveloxider och stoft, inte orsakar större utsläpp än utsläppen från förbränning eller samförbränning av avfall,

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 18 § 3 mom. träder dock i kraft den 1 mars 2028. Tabell 2 punkt 13 underpunkt f i bilaga 1 och punkt 9 i bilaga 4 till lagen träder dock i kraft den 1 januari 2026.

Om det inte har gjorts en anmälan i enlighet med 115 a § om en biogasanläggning som avses i punkt 9 i bilaga 4 eller om anläggningen inte har ett miljötillstånd som avses i 4 kap., ska det göras en anmälan om anläggningen i enlighet med 115 a § före utgången av 2026. Om ansökan om tillstånd för en biogasanläggning är anhängig den 1 januari 2026, ska den behöriga myndigheten överföra ansökan till anmälningsförfarandet.

Om en biogasanläggning som avses i punkt 9 i bilaga 4 har miljötillstånd, får biogasanläggningen fortsätta bedriva verksamhet i enlighet med miljötillståndet. Den behöriga myndigheten ska överföra ansökan om miljötillstånd till anmälningsförfarandet när miljötillståndet behöver ändras i enlighet med 29 eller 89 §.

TILLSTÅNDSPLIKTIGA VERKSAMHETER

TABELL 1 Direktivanläggningar

-
4. Kemisk industri; tillverkning av de ämnen eller grupper av ämnen som anges nedan där tillverkningen omfattar kemiska eller biologiska reaktioner och sker i industriell skala
- a) Tillverkning av oorganiska kemikalier såsom
- gaser, som t.ex. ammoniak, klor eller klorväte, fluor eller fluorväte, koloxider, svavelföreningar, kväveoxider, vätgas som inte är producerad genom elektrolys av vatten, svaveldioxid, karbonylklorid
 - syror, som t.ex. kromtrioxid, fluorvätesyra, fosforsyra, salpetersyra, saltsyra, svavelsyra, oleum, svavelsyrighet
 - baser, som t.ex. ammoniumhydroxid, kaliumhydroxid, natriumhydroxid
 - salter, som t.ex. ammoniumklorid, kaliumklorat, kaliumkarbonat, natriumkarbonat, perborat, silvernitrat
 - icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar, som t.ex. kalciumkarbid, kisel, kiselkarbid
-
14. Annan verksamhet
- a) Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten, när vätgasproduktionskapaciteten överstiger 50 ton per dygn
-

TABELL 2 Andra anläggningar

-
13. Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning samt behandling av avloppsvatten
-
- f) Annan behandling av avfall än vad som avses i underpunkterna a, b och e och som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen och sker i en anläggning eller yrkesmässigt, dock inte verksamhet vid en biogasanläggning som avses i punkt 9 i bilaga 4

ANMÄLNINGSPLIKTIGA VERKSAMHETER

9. Biogasanläggningar som inrättas i anslutning till ett djurstall som avses i punkt 5 eller i anslutning till ett mindre djurstall och som behandlar sådan naturgödsel, sådant vegetabiliskt foderavfall, sådant tvättvatten från mjölkrum och från djurhållningslokaler och sådan mjölk som är oduglig som livsmedel som har uppstått i det djurstallet. Biogasanläggningarna får också behandla avfall som innehåller sådana naturmaterial från jord- och skogsbruket som är oskadliga för miljön och hälsan. En biogasanläggning får behandla mindre än sammanlagt 20 000 ton avfall per år.

2.

Lag

om ändring av 118 § i avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallslagen (646/2011) 118 § 1 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 714/2021,
som följer:

118 §

Bokföringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter

Verksamhetsutövaren ska föra bok över avfallet när det gäller

5) sådan verksamhet inom livsmedelsindustrin som enligt miljöskyddslagen är
anmälningsskyldig eller verksamhet vid en sådan biogasanläggning som avses i punkt 9 i bilaga
4 till miljöskyddslagen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av punkt D i bilaga 1 till lagen om miljöskadefonden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bilaga 1 till lagen om miljöskadefonden (1262/2022) punkt D underpunkt 4 och
fogas till punkt D i bilaga 1 en ny underpunkt 12 som följer:

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 14 november 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Miljö- och klimatminister Kai Mykkänen

ÅRLIGA MILJÖSKADEAVGIFTER

D. Avgiftsklass 4	2 700 euro
--------------------------	-------------------

4. KEMISK INDUSTRI

Tillverkning av de ämnen eller grupper av ämnen som anges nedan där tillverkningen omfattar kemiska eller biologiska reaktioner och sker i industriell skala

a) Tillverkning av oorganiska kemikalier såsom

- gaser, som t.ex. ammoniak, klor eller klorväte, fluor eller fluorväte, koloxider, svavelföreningar, kväveoxider, vätgas som inte är producerad genom elektrolys av vatten, svaveldioxid, karbonylklorid
- syror, som t.ex. kromtrioxid, fluorvätesyra, fosforsyra, salpetersyra, saltsyra, svavelsyra, oleum, svavelsyrighet
- baser, som t.ex. ammoniumhydroxid, kaliumhydroxid, natriumhydroxid
- salter, som t.ex. ammoniumklorid, kaliumklorat, kaliumkarbonat, natriumkarbonat, perborat, silvernitrat
- icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar, som t.ex. kalciumkarbid, kisel, kiselkarbid

b) Tillverkning av organiska kemikalier såsom

- enkla kolväten (linjära eller cykliska, mättade eller omättade, alifatiska eller aromatiska)
- syreinhållande organiska föreningar, särskilt alkoholer, aldehyder, ketoner, karboxylsyror, estrar och blandningar av estrar, acetater, etrar, peroxider och epoxihartser
- svavelinhållande organiska föreningar
- kväveinhållande organiska föreningar, särskilt aminer, amider, nitronyl- och nitroföreningar, nitratföreningar, nitriler, cyanater, isocyanater
- fosforinhållande organiska föreningar
- halogenerade kolväten
- metallorganiska föreningar
- plaster (polymerer, syntetfibrer, regenererad cellulosa)
- syntetgummi
- färgämnen och pigment

– ytaktiva ämnen och tensider

c) Olje- eller gasraffinaderier

d) Tillverkning av växtskyddsmedel eller biocider

e) Tillverkning av sprängämnen

f) Tillverkning av gödselmedel baserade på fosfor-, kväve- eller kaliumbaserade råvaror (enkla eller sammansatta gödselmedel)

g) Tillverkning av produkter som innehåller läkemedel, även mellanprodukter

12. ANNAN VERKSAMHET

Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten, när vätgasproduktionskapaciteten överstiger 50 ton per dygn

1.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (527/2014) 18 § 2 och 3 mom., 32 § 1 mom. 2 punkten, 107 § 2 mom. 1 punkten, tabell 1 punkt 4 underpunkt a i bilaga 1 och tabell 2 punkt 13 underpunkt f i bilaga 1,

av dem tabell 1 punkt 4 underpunkt a i bilaga 1 och tabell 2 punkt 13 underpunkt f i bilaga 1 sådana de lyder i lag 905/2020, samt

fogas till tabell 1 punkt 14 i bilaga 1, sådan punkten lyder i lag 905/2020, en ny underpunkt a och till bilaga 4, sådan den lyder i lag 905/2020, en ny punkt 9 som följer:

Gällande lydelse

18 §

Särskilda förbud som gäller havet

I Finlands territorialvatten eller ekonomiska zon får avfall eller *andra* ämnen i sänkningssyfte eller annat bortskaffningssyfte inte dumpas från finska eller utländska fartyg, från fordon på isen, från luftfartyg eller från i 4 § 2 punkten i havsskyddslagen avsedda havstekniska enheter, inte heller får fartyg, havstekniska enheter eller luftfartyg sänkas eller överges, med beaktande av vad som i 7 § 3 mom. i havsskyddslagen föreskrivs om motsvarande åtgärder utanför den ekonomiska zonen. Detsamma gäller utstjälpning i havet från stranden av ämnen i sänkings- eller bortskaffningssyfte.

Det förbud som avses i 2 mom. gäller inte utstjälpning av snö i havet. Bestämmelser om placering av muddermassa i vattenområden finns i vattenlagen.

Föreslagen lydelse

18 §

Särskilda förbud som gäller havet

I Finlands territorialvatten eller ekonomiska zon får avfall eller *andra* ämnen i sänkningssyfte eller bortskaffningssyfte inte dumpas från finska eller utländska fartyg, från fordon på isen, från luftfartyg eller från i 4 § 2 punkten i havsskyddslagen avsedda havstekniska enheter, inte heller får fartyg, havstekniska enheter eller luftfartyg sänkas eller överges, med beaktande av vad som i 7 § 3 mom. i havsskyddslagen föreskrivs om motsvarande åtgärder utanför den ekonomiska zonen. Detsamma gäller utstjälpning i havet från stranden av ämnen i sänkningssyfte eller bortskaffningssyfte.

Bestämmelser om placering av muddermassa i vattenområden finns i vattenlagen.

Gällande lydelse

32 §

Undantag från tillståndsplikten för vissa verksamheter som avser avfallsbehandling

För sådan yrkesmässig behandling av avfall eller behandling av avfall i en anläggning som avses i tabell 2 punkt 13 i bilaga 1 behövs det inte miljötillstånd med stöd av den punkten, när det är fråga om att

2) avloppsslam, slam från slamavskiljare, slam från slutna tankar eller avfall från torrtoaletter som behandlats så att det blivit oskadligt eller oskadlig aska eller oskadlig slagg återvinns och används i enlighet med lagen om gödselmedel (539/2006),

107 §

Soveltamisala

Lagens 108–110 § tillämpas dock inte på

1) förgasnings- och pyrolysanläggningar, om de gaser som uppstår genom termisk behandling av avfall renas i sådan omfattning att de innan de förbränns inte längre utgör avfall och de inte kan orsaka större utsläpp än de som uppstår vid förbränning av naturgas,

Föreslagen lydelse

32 §

Undantag från tillståndsplikten för vissa verksamheter som avser avfallsbehandling

För sådan yrkesmässig behandling av avfall eller behandling av avfall i en anläggning som avses i tabell 2 punkt 13 i bilaga 1 behövs det inte miljötillstånd med stöd av den punkten, när det är fråga om att

2) avloppsslam, slam från slamavskiljare och slutna tankar eller avfall från torrtoaletter som behandlats så att det blivit oskadligt eller oskadlig aska eller oskadlig slagg återvinns och används i enlighet med lagen om gödselmedel (711/2022),

107 §

Tillämpningsområde

Lagens 108–110 § tillämpas dock inte på

1) förgasnings- eller pyrolysanläggningar, om gaserna eller vätskorna från värmebehandling av avfall behandlas innan de förbränns i sådan omfattning att förbränningen orsakar mindre utsläpp än förbränningen av de minst förorenande bränslen på marknaden som skulle kunna förbrännas i anläggningen och om förbränningen, för andra utsläpp än kväveoxider, svaveloxider och stoft, inte orsakar större utsläpp än utsläppen från förbränning eller samförbränning av avfall;

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 18 § 3 mom. träder dock i kraft den 1 mars 2028. Tabell 2 punkt 13 underpunkt f i bilaga 1 och punkt 9 i bilaga 4 till lagen träder dock i kraft den 1 januari 2026.

Om det inte har gjorts en anmälan i enlighet med 115 a § om en biogasanläggning som avses i punkt 9 i bilaga 4 eller om anläggningen inte har ett miljötillstånd som avses i 4 kap., ska det göras en anmälan om

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

anläggningen i enlighet med 115 a § före utgången av 2026. Om ansökan om tillstånd för en biogasanläggning är anhängig den 1 januari 2026, ska den behöriga myndigheten överföra ansökan till anmälningsförfarandet.

Om en biogasanläggning som avses i punkt 9 i bilaga 4 har miljötillstånd, får biogasanläggningen fortsätta bedriva verksamhet i enlighet med miljötillståndet. Den behöriga myndigheten ska överföra ansökan om miljötillstånd till anmälningsförfarandet när miljötillståndet behöver ändras i enlighet med 29 eller 89 §.

TILLSTÅNDSPLIKTIGA VERKSAMHETER

Gällande lydelse

TABELL 1 Direktivanläggningar

4. Kemisk industri; tillverkning av de ämnen eller grupper av ämnen som anges nedan där tillverkningen omfattar kemiska eller biologiska reaktioner och sker i industriell skala
a) Tillverkning av oorganiska kemikalier såsom
– gaser, som t.ex. ammoniak, klor eller klorväte, fluor eller fluorväte, koloxider, svavelföreningar, kväveoxider, väte, svaveldioxid, karbonylklorid
– syror, som t.ex. kromtrioxid, fluorvätesyra, fosforsyra, salpetersyra, saltsyra, svavelsyra, oleum, svavelsyrlighet
– baser, som t.ex. ammoniumhydroxid, kaliumhydroxid, natriumhydroxid
– salter, som t.ex. ammoniumklorid, kaliumklorat, kaliumkarbonat, natriumkarbonat, perborat, silvernitrat
– icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar, som t.ex. kalciumkarbid, kisel, kiselkarbid

14. Annan verksamhet

TABELL 2 Andra anläggningar

13. Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning samt behandling av avloppsvatten

f) Annan behandling av avfall än vad som avses i 13 punkten underpunkterna a, b och e i tabell 2 och som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen och sker i en anläggning eller yrkesmässigt

Föreslagen lydelse

TABELL 1 Direktivanläggningar

4. Kemisk industri; tillverkning av de ämnen eller grupper av ämnen som anges nedan där tillverkningen omfattar kemiska eller biologiska reaktioner och sker i industriell skala
a) Tillverkning av oorganiska kemikalier såsom
– gaser, som t.ex. ammoniak, klor eller klorväte, fluor eller fluorväte, koloxider, svavelföreningar, kväveoxider, *vätgas som inte är producerad genom elektrolys av vatten*, svaveldioxid, karbonylklorid
– syror, som t.ex. kromtrioxid, fluorvätesyra, fosforsyra, salpetersyra, saltsyra, svavelsyra, oleum, svavelsyrlighet
– baser, som t.ex. ammoniumhydroxid, kaliumhydroxid, natriumhydroxid
– salter, som t.ex. ammoniumklorid, kaliumklorat, kaliumkarbonat, natriumkarbonat, perborat, silvernitrat
– icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar, som t.ex. kalciumkarbid, kisel, kiselkarbid

14. Annan verksamhet

a) *Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten, när vätgasproduktionskapaciteten överstiger 50 ton per dygn*

TABELL 2 Andra anläggningar

13. Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning samt behandling av avloppsvatten

f) Annan behandling av avfall än vad som avses i *underpunkterna a, b och e och som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen och sker i en anläggning eller yrkesmässigt, dock inte verksamhet vid en*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

biogasanläggning som avses i punkt 9 i bilaga 4.

Bilaga 4

ANMÄLNINGSPLIKTIGA VERKSAMHETER

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9. Biogasanläggningar som inrättas i anslutning till ett djurstall som avses i punkt 5 eller i anslutning till ett mindre djurstall och som behandlar sådan naturgödsel, sådant vegetabiliskt foderavfall, sådant tvättvatten från mjölkrum och från djurhållningslokaler och sådan mjölk som är oduglig som livsmedel som har uppstått i det djurstallet. Biogasanläggningarna får också behandla avfall som innehåller sådana naturmaterial från jord- och skogsbruket som är oskadliga för miljön och hälsan. En biogasanläggning får behandla mindre än sammanlagt 20 000 ton avfall per år.

2.

Lag

om ändring av 118 § i avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallslagen (646/2011) 118 § 1 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 714/2021,
som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

118 §

118 §

*Bokföringsskyldighet och skyldighet att
lämna uppgifter*

*Bokföringsskyldighet och skyldighet att
lämna uppgifter*

Verksamhetsutövaren ska föra bok över
avfallet när det gäller

Verksamhetsutövaren ska föra bok över
avfallet när det gäller

5) sådan verksamhet inom
livsmedelsindustrin som enligt
miljöskyddslagen är anmälningspliktig,

5) sådan verksamhet inom
livsmedelsindustrin som enligt
miljöskyddslagen är anmälningspliktig *eller*
verksamhet vid en sådan biogasanläggning
som avses i punkt 9 i bilaga 4 till
miljöskyddslagen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av punkt D i bilaga 1 till lagen om miljöskadefonden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bilaga 1 till lagen om miljöskadefonden (1262/2022) punkt D underpunkt 4 och
fogas till punkt D i bilaga 1 en ny underpunkt 12 som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

ÅRLIGA MILJÖSKADEAVGIFTER

D. Avgiftsklass 4	2 700 euro
--------------------------	-------------------

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4. KEMISK INDUSTRI

Tillverkning av de ämnen eller grupper av ämnen som anges nedan där tillverkningen omfattar kemiska eller biologiska reaktioner och sker i industriell skala

a) Tillverkning av oorganiska kemikalier såsom

– gaser, som t.ex. ammoniak, klor eller klorväte, fluor eller fluorväte, koloxider, svavelföreningar, kväveoxider, väte, svaveldioxid, karbonylklorid

– syror, som t.ex. kromtrioxid, fluorvätesyra, fosforsyra, salpetersyra, saltsyra, svavelsyra, oleum, svavelsyrlighet

– baser, som t.ex. ammoniumhydroxid, kaliumhydroxid, natriumhydroxid

– salter, som t.ex. ammoniumklorid, kaliumklorat, kaliumkarbonat, natriumkarbonat, perborat, silverniträt

– icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar, som t.ex. kalciumkarbid, kisel, kiselkarbid

b) Tillverkning av organiska kemikalier såsom

– enkla kolväten (linjära eller cykliska, mättade eller omättade, alifatiska eller aromatiska)

– syreinhållande organiska föreningar, särskilt alkoholer, aldehyder, ketoner, karboxylsyror, estrar och blandningar av

4. KEMISK INDUSTRI

Tillverkning av de ämnen eller grupper av ämnen som anges nedan där tillverkningen omfattar kemiska eller biologiska reaktioner och sker i industriell skala

a) Tillverkning av oorganiska kemikalier såsom

– gaser, som t.ex. ammoniak, klor eller klorväte, fluor eller fluorväte, koloxider, svavelföreningar, kväveoxider, *vätgas som inte är producerad genom elektrolys av vatten*, svaveldioxid, karbonylklorid

– syror, som t.ex. kromtrioxid, fluorvätesyra, fosforsyra, salpetersyra, saltsyra, svavelsyra, oleum, svavelsyrlighet

– baser, som t.ex. ammoniumhydroxid, kaliumhydroxid, natriumhydroxid

– salter, som t.ex. ammoniumklorid, kaliumklorat, kaliumkarbonat, natriumkarbonat, perborat, silverniträt

– icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar, som t.ex. kalciumkarbid, kisel, kiselkarbid

b) Tillverkning av organiska kemikalier såsom

– enkla kolväten (linjära eller cykliska, mättade eller omättade, alifatiska eller aromatiska)

– syreinhållande organiska föreningar, särskilt alkoholer, aldehyder, ketoner, karboxylsyror, estrar och blandningar av

Gällande lydelse

estrar, acetater, etrar, peroxider och epoxihartser

– svavelinnehållande organiska föreningar

– kväveinnehållande organiska föreningar, särskilt aminer, amider, nitronyl- och nitroföreningar, nitratföreningar, nitriler, cyanater, isocyanater

– fosforinnehållande organiska föreningar

– halogenerade kolväten

– metallorganiska föreningar

– plaster (polymerer, syntetfibrer, regenererad cellulosa)

– syntetgummi

– färgämnen och pigment

– ytaktiva ämnen och tensider

c) Olje- eller gasraffinaderier

d) Tillverkning av växtskyddsmedel eller biocider

e) Tillverkning av sprängämnen

f) Tillverkning av gödselmedel baserade på fosfor-, kväve- eller kaliumbaserade råvaror (enkla eller sammansatta gödselmedel)

g) Tillverkning av produkter som innehåller läkemedel, även mellanprodukter

Föreslagen lydelse

estrar, acetater, etrar, peroxider och epoxihartser

– svavelinnehållande organiska föreningar

– kväveinnehållande organiska föreningar, särskilt aminer, amider, nitronyl- och nitroföreningar, nitratföreningar, nitriler, cyanater, isocyanater

– fosforinnehållande organiska föreningar

– halogenerade kolväten

– metallorganiska föreningar

– plaster (polymerer, syntetfibrer, regenererad cellulosa)

– syntetgummi

– färgämnen och pigment

– ytaktiva ämnen och tensider

c) Olje- eller gasraffinaderier

d) Tillverkning av växtskyddsmedel eller biocider

e) Tillverkning av sprängämnen

f) Tillverkning av gödselmedel baserade på fosfor-, kväve- eller kaliumbaserade råvaror (enkla eller sammansatta gödselmedel)

g) Tillverkning av produkter som innehåller läkemedel, även mellanprodukter

12. ANNAN VERKSAMHET

Produktion av vätgas genom elektrolys av vatten, när vätgasproduktionskapaciteten överstiger 50 ton per dygn